

Rudar

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

april 2002,
številka 3, leto XXXVI

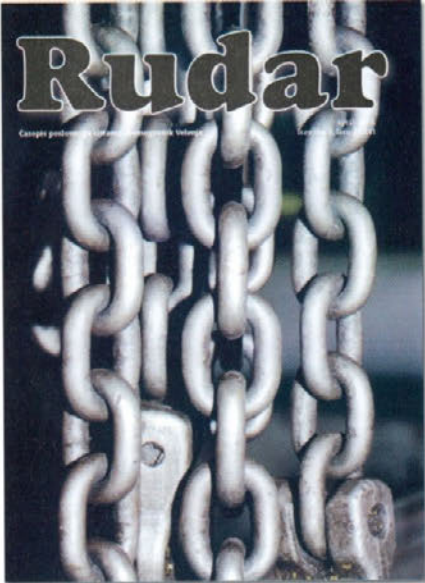

foto: Diana Janežič

Se še spominjate, kakšna je bila zima na prehodu iz leta 2000 v leto 2001? Januarja je bilo celo do 15°C, v rekah ogromno vode, na deponiji več kot 700.000 ton premoga, v Slovenijo je ELES uvažal tujo električno energijo. V takšnih razmerah je Premogovnik Velenje začel poslovanje leta 2001

4 Leto 2001 je bilo prelomno

6 Dinamično leto 2001

7 Uspešno opravljena zunanja presoja

8 Pravice se – tudi invalidom – zmanjšujejo

9 Bodo invalidi vendarle dosegli svoje?

12 Invalidsko zavarovanje po 1. 1. 2003 (2.)

15 Za zdravje je odgovoren vsak zase

17 Sodobno in kakovostno kamno lomsko podjetje

18 Naš gost: mag Drago Fabijan

20 Njihova pozdrava sta “Na pomoč!” in “Srečno!”

21 Škodo bodo utrpeli najmanj krivi

22 Na obisku: Jože Drobež

24 Zaključek DŠI 2001

26 Zdravje: Zaplešimo za zdravje

27. in 28. marca je v Premogovniku Velenje potekala redna presoja sistema vodenja, kamor sta vključena standarda kakovosti ISO 9001:2000 in ravnanja z okoljem ISO 14001. Presojevalci in presojanji so v dveh dneh opravili veliko dela in bili na koncu zadovoljni.

17

Na kar sedmih straneh lahko preberete zapise o invalidski problematiki: najprej o čem so razpravljali člani aktiva invalidov in gostje na rednem letnem sestanku, nato za katere svoje pravice se invalidi borijo in ob koncu še drugi del zapisa o invalidskem zavarovanju po 1. 1. 2003.

“Holding gradimo od temeljev,” pravi njegov generalni direktor in predsednik posloводства mag. Drago Fabijan in dodaja: “Od kadrov in kooperativnosti družb so odvisni uspehi celotnega podjetja in socialna varnost več kot 4.000 zaposlenih v naših družbah.”

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899 61 00, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Tomo Lipnik - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICo, Matjaž Černovšek - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogorelčnik - Kamnolom Paka, Milena Kroflič - PLP, Miro Sitar - Telkom sistemi

Grafična priprava Naš čas, d.o.o. Velenje
Tisk SET Vevče

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejema zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poština plačana pri pošti 3320.

Nacionalni energetska program – dokument, ki bo nakazal poti energetskega razvoja v Sloveniji

Že kar nekaj poskusov je bilo v preteklih letih izvedenih z namenom, da bi v Sloveniji dobili lastni Nacionalni energetska program. V raznih strokovnih institucijah so v prejšnjem desetletju izdelali štirinajst različic tega dokumenta, od katerih nobena ni bila primerna za obravnavo na vladi oziroma v parlamentu. V letu 2001 je Ministrstvo za okolje in prostor izdelavo Nacionalnega energetskega programa poverilo Slovenskemu nacionalnemu komiteju Svetovnega energetskega sveta.

Energetika je področje, kjer se srečujejo številni interesi, od proizvodnje, varovanja okolja, cenovne politike, javnih financ, itd., zato je prav, da se ti interesi na koncu odrazijo v kompromisu, to je v nacionalnem dokumentu, ki ga bo v prihodnosti treba upoštevati in spoštovati.

Pri izdelavi Nacionalnega energetskega programa tokrat sodeluje izjemno velik krog strokovnjakov z različnih področij. Doslej so že izdelani separati s področja hidroenergije, tekočih in plinastih goriv, premoga, jedrske energije, prenosa in distribucije električne energije, obnovljivih virov, soproizvodnje električne in toplotne energije, s področja lokalne energetike ter učinkovite rabe energije.

V izdelavi so separati, ki bodo omogočili analizo že izdelanih separatov še z vidikov izobraževanja, tehnologije in politike cen, varovanja okolja, izrabe prostora, institucionalnih vprašanj in podjetniških akcij. Predvidoma do konca septembra letošnjega leta bo opravljena sinteza vseh pripravljenih tekstov, tako da bi dobili osnutek Nacionalnega energetskega programa, ki bo po opravljeni strokovni verifikaciji pripravljen za obravnavo na vladi in za tem še v slovenskem parlamentu.

Nacionalni energetska program ne sme postati spisek želja in projektov posameznih subjektov, za katere bi bilo v javnih finančah potrebno rezervirati oziroma zagotoviti sredstva, bodo pa v njem nakazane poti in načini, kako bomo v Sloveniji v naslednjem petletnem obdobju, zapisano energetska politiko uresničevali. Za-

gotovo bo Nacionalni energetska program dajal poročstvo za uresničitev samo tistih projektov, ki bodo pomembni s širšega nacionalnega interesa.

In kako je opredeljena vloga premoga v doslej izdelanih tekstih tega izjemno pomembnega dokumenta?

V svetu bo premog zagotovo zadržal položaj najbolj pomembnega razpoložljivega vira za proizvodnjo električne energije, tako v razvitih državah in še posebej v državah v razvoju. V ospredju bosta, kot največji premogovniški državi, tudi v prihodnje Kitajska in Indija. V državah Evropske unije, kamor se bo v kratkem vključila tudi Slovenija, bodo pri pridobivanju premoga dani poudarki ekonomičnosti, varovanju okolja in zanesljivosti preskrbe porabnikov električne energije.

Domač premog bo praviloma možno pridobivati le, če za to ne bo potrebna državna pomoč, uporaba premoga se bo morala odvijati v okvirih lokalnih pravil in mednarodnih dogovorov, zlasti protokola iz Kyota. Bodo pa države Evropske unije ohranjale pridobivanje domačega premoga do mere, ki je potrebna, da se ohrani domače znanje za primer morebitnih težav pri preskrbi z drugimi viri energije kot tudi, da ohranijo čim višji nivo lastne energetske neodvisnosti. Navedenim principom bo prav gotovo sledila tudi Slovenija.

Domači premog je še vedno ena od najbolj pomembnih strateških rezerv Slovenije, vendar pa bo njegova raba zaradi okoljevarstvenih razlogov omejena le na tiste termoenergetske objekte, ki bodo imeli ustrezno rešeno tehnologijo čiščenja izpustov.

Z novimi tehnologijami predelave premoga, s soproizvodnjo električne in toplotne energije v termoenergetskih objektih zagotovo obstajajo potenciali za čim bolj racionalno izrabo domačih premogov tudi v prihodnjih, za premog še bolj zahtevnih letih, kot so bila doslej.

dr. Franc Žerdin

Leto 2001 je bilo prelomno

Se še spominjate, kakšna je bila zima na prehodu iz leta 2000 v leto 2001? Januarja je bilo celo do 15°C, v rekah ogromno vode, na deponiji več kot 700.000 ton premoga, v Slovenijo je ELES uvažal tujo električno energijo.

V takšnih razmerah je Premogovnik Velenje začel poslovanje leta 2001. Kako je krmaril skozi lansko leto? Inventuro leta 2001 smo opravili z direktorjem Premogovnika Velenje dr. Francem Žerdinom.

Rudar: "Kako je takšen začetek leta 2001 vplival na načrtovanje našega poslovanja v preteklem letu?"

Dr. Žerdin: "Res je, že pri sestavljanju letnega delovnega načrta za leto 2001 smo se soočali s številnimi dilemami in neznankami, ki so bile, kot ste že sami ugotovili, posledično povezane z izjemno nizko proizvodnjo električne energije v Termoelektrarni Šoštanj.

Vremenske razmere so bile močno naklonjene hidroelektrarnam, ki so obratovale s polno paro, zima je bila izjemno topla, veliko energije smo v Slovenijo uvažali tudi na osnovi pogodb, ki jih je mimo elektroenergetske bilance s tujci sklenilo takratno vodstvo ELES-a. Kljub močnemu omejevanju proizvodnje z dodatnimi prostimi dnevi in izključevanjem posameznih odkopnih polj, so se lastne zaloge lignita močno povečevale, celotna deponija je v aprilu bila že prek 800.000 ton. Start v poslovno leto 2001 je bil v resnici zahteven kot že dolgo ne."

Rudar: "V začetku leta je bilo kar nekaj nejasnosti tudi v zvezi z organiziranostjo proizvodnih in drugih podjetij elektroenergetskega sektorja."

Dr. Žerdin: "Ker so se problemi zaradi nizke proizvodnje in ne dovolj jasno dorečenih ciljev na področju organiziranosti energetskega gospodarstva močno zaostrili, smo se v organizaciji Združenja za energetiko pri Gospodarski zbornici Slovenije lotili izvedbe aktivnosti pri izdelavi študije z naslovom "Analiza konkurenčnosti domačih proizvajalcev električne energije", ki je pravzaprav temeljni dokument za nastanek kasnejšega

holdinga Slovenske elektrarne.

V omenjenem dokumentu smo največ pozornosti namenili analizi pogojev, v katerih bodo proizvodna podjetja slovenskega elektroenergetskega sektorja delovala po odprtju trga z električno energijo, ki se bo zgodilo predvidoma 1. januarja 2003."

Rudar: "Podjetja so se srečevala s problemom precenjene vrednosti osnovnih sredstev, strojev in opreme, kar je zagotovo slabšalo njihovo pozicijo v čedalje bolj zahtevnih tržnih odnosih."

Dr. Žerdin: "Vlada Republike Slovenije je 14. marca 2001 sprejela sklep, da je potrebno opraviti cenitev vseh podjetij elektroenergetskega sistema Slovenije in Premogovnika Velenje. Aktivnosti za izvedbo cenitev so stekle prek Združenja za energetiko pri Gospodarski zbornici Slovenije 13. julija 2001. Zaključene so bile z vnosom nanovo ocenjenih vrednosti nepremičnin, strojev in opreme v poslovne knjige družb na dan 31. december 2001 ter s preračunom amortizacijske stopnje glede na njihovo preostalo pričakovano dobo koristnosti.

Z novimi cenitvami je bila ugotovljena realna vrednost nepremičnin, strojev in opreme, z namenom ugotavljanja upravičenosti stroškov poslovanja ter zagotovitve največje možne učinkovitosti elektroenergetske in premogovniške dejavnosti kot celote po odprtju trga z električno energijo."

Rudar: "Kakšne aktivnosti so bile v smislu priprav na odprtje trga z električno energijo v letu 2001 opravljene v Premogovniku Velenje?"

Dr. Žerdin: "Na povečanje konkurenčne sposobnosti našega lignita se že vrsto let intenzivno pripravljamo tudi v Premogovniku Velenje. Proces priprav na vedno bolj zahtevne pogoje gospodarjenja, posebej še na odprtje trga z električno

energijo, so v naši družbi v letu 2001 zaznamovali predvsem naslednji dogodki:

- ✓ nadaljevanje prestrukturiranja programa pridobivanja premoga,
- ✓ vključitev Premogovnika Velenje v holding Slovenske elektrarne,
- ✓ vnos novih cenitev nepremičnin, strojev in opreme v poslovne knjige na dan 31. december 2001 in s tem znižanje stroška amortizacije na obvladljivi nivo,
- ✓ rešitev problema naslednjih investicij, do katerih je prišlo zaradi spremembe energetske politike iz preteklih let,
- ✓ znižanje velikosti lastnih zalog premoga z dodatno odprodajo in z znižanjem planirane proizvodnje za leto 2001 ter
- ✓ pridobitev koncesije za raziskovanje in pridobivanje premoga za obdobje 20 let, pri čemer v koncesijo ni vključeno področje t.i. jame Šoštanj."

Rudar: "Kako ocenjujete realizacijo strateškega cilja v zvezi z varnostjo pri delu in humanizacijo delovnih procesov?"

Dr. Žerdin: "Z namenom, da bi še povečali varnost zaposlenih in da bi omogočili izvajanje delovnih procesov v jami na čim bolj human način, smo nadaljevali z delom v razvojnih skupinah, ki so svoje delo usmerjale v izpopolnjevanje delovnih postopkov na področju izdelave prog, ekologije delovnega okolja, pridobivanja in transporta premoga, transporta materiala, jamskega vrtnanja, varčevanja z energijo, čistejše tehnologije uporabe premoga in prezračevanja jamskih delovišč.

V decembru 2001 smo podpisali Izjavo o varnosti ter izdelali ocene tveganja za vsa delovna mesta v podjetju. Bolniški stalež je bil dosežen v višini 5,5 odstotka, ponovno se je močno zmanjšalo število prvič ocenjenih invalidov na invalidski komisiji. Število nesreč pri delu se je v primerjavi s preteklim letom znižalo s 190 na 168, prav tako se je za 13,2 od-

Ocenjujem, da so ustvarjeni kar dobri pogoji za uspešno poslovanje Premogovnika Velenje v razmerah odprtega trga z električno energijo.

stotka znižalo tudi skupno število izgubljenih dni zaradi nesreč pri delu."

Rudar: "Premogovnik ima certifikat ISO 14001. Kako so potekale aktivnosti na tem področju?"

Dr. Žerdin: "Na področju ravnanja z okoljem smo dela izvajali skladno z internim programom, ki opredeljuje dejavnosti službe rudarskih škod ter aktivnosti, ki so opredeljene v Zakonu o varovanju okolja in se nanašajo na premogovniško dejavnost.

Za okoljska področja opredeljena v Poslovniku - Odnos do okolja, smo izvajali obratovalni monitoring in spremljali masne bilance, s pomočjo katerih smo opravili vrednotenje indikatorjev obremenjevanja okolja. Cilji na področju okolja so bili ustrezno podprti z načrtom razvojno raziskovalnih dejavnosti, s planom investicijskih del in programom izobraževanja."

Rudar: "Kako se je gibalo število zaposlenih?"

Dr. Žerdin: "V letu 2001 smo pri programu pridobivanje premoga število zaposlenih znižali za 107 delavcev, predvsem zaradi upokojevanja ali zaradi prestavitve delavcev v druge programe znotraj poslovnega sistema. Nanovo smo zaposlili 42 študentov."

Rudar: "Kar nekaj dela je bilo opravljenega tudi na področju četrtega strateškega cilja, ki je povezan z novimi delovnimi mesti, novimi programi."

Dr. Žerdin: "Z delom je pričela poslovna šola, ki jo obiskuje 19 delavcev iz poslovnega sistema Premogovnik Velenje. Šola bo končala z delom v prvi polovici leta 2002, ko bomo v vodstvu družbe opredelili tiste izdelane poslovne načrte, ki bodo zanimivi za realizacijo. Zagotovo bomo storili, kar bo potrebno, da bodo ti poslovni načrti tudi v resnici zaživel.""

Rudar: "Širšo javnost zagotovo zanimajo podatki o poslovnem rezultatu družbe v preteklem letu. Kakšen je poslovni rezultat HSE?"

Dr. Žerdin: "V vodstvu holdinga Slovenske elektrarne so se odločili, da bodo podatke o poslovanju matične in povezanih družb objavili, ko bodo na osnovi revidiranih poročil izdelali konsolidirano bilanco o poslovanju. To odločitev večinskega lastnika smo dolžni spoštovati. Sicer pa smo s celotnim poslovnim poročilom naše družbe v letu 2001 seznanili člane

nadzornega sveta, sveta delavcev in izvršilnega odbora sindikata družbe ter poročilo obravnavali na strokovnih kolegijih."

Rudar: "Kako ocenjujete stopnjo pripravljenosti Premogovnika Velenje na odprti trg z električno energijo in na poslovanje v letu 2002?"

Dr. Žerdin: "Ocenjujem, da so ustvarjeni kar dobri pogoji za uspešno poslovanje Premogovnika Velenje v razmerah odprtega trga z električno

energijo in bi se to moralo odraziti že v poslovnem rezultatu družbe za leto 2002.

Prav tako ocenjujem, da so ustvarjeni pogoji za bolj uspešno delo pri doseganju četrtega strateškega cilja naše družbe, zato bomo naše prihodnje aktivnosti zagotovo morali znati bolj uspešno usmeriti v rast hčerinskih družb in njihove dodane vrednosti."

Diana Janežič

Priznanje SNK WEC dr. Žerdinu

Slovenski nacionalni komite Svetovnega energetskega sveta (SNK WEC), ki ga v tem mandatu vodi dr. Vekoslav Korošec, direktor Eles, je imel svoj redni letni zbor letos 21. marca v hotelu Barbara v Fiesi. Poleg običajnih točk dnevnega reda letnega zbora so člani v nadaljevanju zbora pregledali potek izdelovanja Nacionalnega energetskega programa.

Po dnevnem redu so najprej pregledali delo v preteklem obdobju in bili z njim zadovoljni ter si postavili aktivnosti za letošnje leto. Vsakoletna aktivnost zbora pa je tudi podelitev priznanj SNK WEC.

S pravilnikom o dodeljevanju priznanj slovenski odbor spremlja delovanje posameznikov in organizacij s stališča njihovega prispevka k doseganju ciljev WEC. Ti so med drugim promoviranje sprejemljive preskrbe in rabe energije v svetu v največjo korist vseh, nacionalni komiteji pa to poslanstvo spremljajo v vsaki državi, članici svetovnega kongresa.

Odziv na razpis o podeljevanju priznanj SNK WEC je bil letos zelo velik, saj je administrativna komisija do 15. februarja prejela kar devet predlogov za posameznike in institucije. Predlagani so bili: dr. Franc Žerdin, Natan Bernot, mag. Drago Fabijan, dr. Janez Hrovatin, mag. Drago Štefe in Nada Zupanc ter Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje za energetiko pri GZS in ApE, podjetje za prestrukturiranje energetike.

Administrativna komisija je menila, da med vsemi izstopa predlog za priznanje docentu dr. Francu Žerdinu in mu ga na letnem zboru tudi podelila. V obrazložitvi so opisali Žerdinovo življenjsko in poklicno pot, od diplomirane inženirja rudarstva do doktorja znanosti, povzeli njegovo delovanje pri Združenju za energetiko GZS, sodelovanje pri projektih v energetiki in rudarstvu, v mednarodnih organizacijah, podagoško delo na Oddelku za montanistiko na FNT v Ljubljani ter posebej poudarili pomen njegovega strokovnega dela za razvoj Premogovnika Velenje.

"Premogovnik Velenje je z dr. Žerdinom sodobno, odprto podjetje, ki ga odlikujejo ustvarjalna delovna klima in dobri medsebojni odnosi ter temeljne vrednote: človek, uspešnost, varnost, znanje, skrb za okolje, ustvarjalnost, tovarištvo. Ob tem ne moremo mimo tiste humane note, ki je pri dr. Francu Žerdinu tako zelo razvidna v vseh nalogah, ki se prepletajo v njegovem vsakdanu, kjer nam ostaja prepoznaven kot človek, strokovnjak, mentor, direktor, sodelavec in prijatelj," so zapisali v utemeljitev podelitve priznanja. /dj/

Dinamično leto 2001

V skladu z letnim delovnim načrtom za leto 2001, ki je bil septembra dopolnjen z rebalansom, naj bi lani v Premogovniku Velenje pridobili 3,6 milijona ton premoga v 226 delovnih dneh na povprečni dolžini odkopne fronte 261,8 metra. Kako so bili ti in drugi parametri doseženi?

Našteti parametri so bili manjši od načrtovanih. Delali smo 220 dni in v njih pridobili 3,450 milijona ton premoga na 8,6 metra krajši odkopni fronti od načrtovane. V letu 2001 je obratovalo pet odkopov ali v povprečju 2,24 odkopa.

Na njih je bilo pridobljenega 3,281 milijona ton premoga, povprečni napredek je bil 3,56 metra na odkop, povprečna višina 14,3 metra in kapaciteta 16,7 ton na m².

Dinamiki odkopavanja premoga, ki je bila lani zelo razgibana, se je prilagajala tudi dinamika izdelave prog, zato je bilo v Pripravah izdelano 7.036 metra prog, načrtovanih pa je bilo 9.843 metrov.

Odkopni učinek je bil lani za skoraj 22 odstotkov večji kot v letu 2000, produktivnost odkopne fronte pa za 14 odstotkov večja kot leto prej. Učinek Premogovnika in storilnost dela sta bila lani nekoliko nižja glede na načrtovanega in glede na leto 2000.

V celotni količini odkopanega premoga je bilo 99 odstotkov energetskega. Premog smo v TE Šoštanj dobavljali iz jame, načrtno pa precej tudi z depozitov. Zaloga premoga je bila konec leta 2001 za dobrih 71 odstotkov manjša kot konec leta 2000 in je bila le 92.672 ton. Povprečna toplotna vrednost oddanega energetskega premoga je bila lani 10.636 KJ/kg.

Med aktivnostmi za prestrukturiranje Premogovnika se je nadaljevalo

Primerjava načrtovanega in doseženega odkopa na posameznih odkopih v letu 2001

odkop	načrtovana proizvodnja v tonah	dosežena proizvodnja v tonah	dosežena dolžina odkopne fronte v metrih	obratovalni dnevi
-90/A	1.512.000	1.508.540	88,2	173,67
-90/B	93.000	85.620	8,9	15,00
ŠII/5	388.220	388.220	37,1	64,00
-5/D	878.980	782.040	81,5	163,33
B/5	536.800	517.490	37,5	78,33
skupaj	3.409.000	3.281.910	253,2	220,00

zmanjševanje števila zaposlenih. Leto 2001 smo sklenili z 2.754 zaposlenimi, kar je bilo za 117 ljudi manj kot konec leta 2000. Kljub temu je bilo lani v delovno razmerje sprejetih 49 delavcev, od tega smo zaposlili 42 študentov. Delovno razmerje je prenehalo 166 delavcem, med njimi se jih je 126 upokojilo, 23 pa jih je bilo premeščenih v hčerinska podjetja. Lani smo opravili za 5,6 odstotka manj rednih ur in za dobrih 10 odstotkov manj nadur. Bolniških izostankov je bilo za 4,1 odstotka manj kot leto prej. Konec leta 2001 je bilo v Premogovniku Velenje zaposlenih 375 delovnih invalidov, kar je 14 odstotkov glede na število zaposlenih.

Lani smo imeli 136 študentov, ob delu se izobražuje 76 sodelavcev, v različne oblike izobraževanja v podjetju in izven njega pa je

bilo vključenih kar 61 odstotkov zaposlenih.

Za investicije je bilo lani porabljenih slabih 87 odstotkov načrtovanih sredstev. Največ sredstev za dela v jami je bilo porabljenih za sanacijo proge na koti -120/-110 in na trasi sedežnice do NOP, kjer je bilo izdelanih 166 metrov proge.

Če naštejemo le največje investicije, smo med opremo za odkope največ sredstev namenili za nakup odkopnega transporterja in 10 kompletov sekcij hidravličnega odkopnega podporja.

Na pripravi deloviščih sta bila posodobljena odvoz premoga z delovišč in napredovalni stroj ter nabavljena vrtna oprema. Posodobljen je bil tudi transport premoga iz jame, urejeno ogrevanje vstopnega zraka jaška Šoštanj in rekonstruirana kompresorska postaja v NOP.

Zaloga premoga je bila konec leta 2001 za dobrih 71 odstotkov manjša kot konec leta 2000.

PROIZVODNJA FEBRUAR 2002

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	138.000	184.500	194.680	56.680	10.680	141,07	105,80	9.734
PESJE - ŠKALE	147.000	140.000	140.550	-6.450	550	95,61	100,39	7.028
PRIPRAVE	14.000	16.000	14.970	970	-1.030	106,93	93,56	749
PREMOGOVNIK	299.000	340.000	350.200	51.200	10.200	117,12	103,00	17.510

Uspešno opravljena zunanja presoja sistema vodenja

27. in 28. marca je v Premogovniku Velenje potekala redna presoja sistema vodenja, kamor sta vključena standarda kakovosti ISO 9001:2000 in ravnanja z okoljem ISO 14001. Presojevalci in presojanca so v dveh dneh opravili veliko dela in bili na koncu zadovoljni.

Certifikat kakovosti ISO 9001 je Premogovnik Velenje pridobil leta 1998, s čemer je bilo potrjeno obvladovanje delovnih procesov v podjetju. Leta 2000 je Premogovnik Velenje prejel tudi certifikat po zahtevah okoljskega standarda ISO 14001, ki potrjuje obvladovanje vplivov na okolje.

Presojo je izvajal Slovenski inštitut za kakovost in tudi letos je bil vodja presoje mag. Ahmet Mehonić, v njegovi ekipi pa so bili še presojevalci Blanka Kaker, prof. dr. Uroš Bajželj in Robert Oberč.

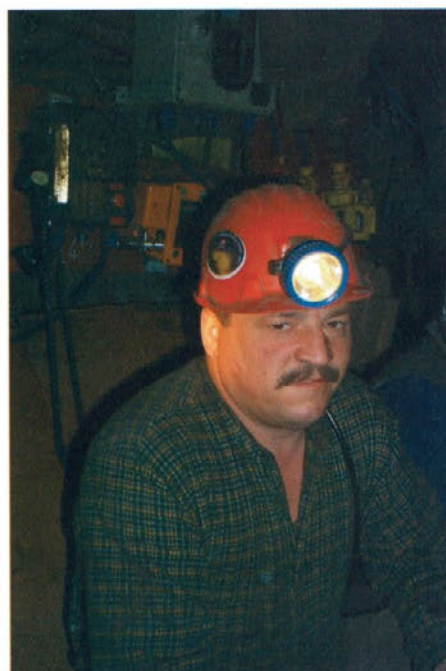
Spremljevalci presojevalcev iz Premogovnika Velenje so bili dr. Slavko Plazar, svetovalec tehničnega direktorja za področje kakovosti, Franci Lenart, vodja razvojnega projekta okolje ter Irena Podgoršek in Jože Kamenik.

Na zaključnem sestanku z vodstvom podjetja in odgovornimi vodji posameznih segmentov se je vodja presoje najprej zahvalil vsem za kooperativno sodelovanje.

Poudaril je, da se vsako leto z veseljem vrača v podjetje, kjer ga odgovorni nosilci nalog vedno pričakajo s pripravljenimi materiali, dobro odgovarjajo na zastavljena vprašanja in svoje delovanje dokažejo z zapisi.

Poudaril je, da so presojevalci opazili trende nenehnega izboljševanja obeh sistemov, kar je tudi njun temeljni princip. Posebej pa je Ahmet Mehonić poudaril pozitivne trende na teh področjih oziroma njihovo dobro urejenost:

- ✓ planiranje in izvajanje aktivnosti v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu,

- ✓ veliko razvojnih projektov, ki direktno vplivajo na okolje in zaposlene,
- ✓ pozitivni trendi pri nezgodah pri delu (njihovo število upada) in pri produktivnosti (naraščča),
- ✓ upoštevanje priporočil s prejšnjih presoj,
- ✓ obvladovanje dokumentov obeh sistemov v organizacijski strukturi podjetja do nižjih nivojev zaposlenih,
- ✓ dobro planirano usposabljanje in izobraževanje za vse nivoje zaposlenih v podjetju ter sistematično spremljanje teh procesov,
- ✓ obvladovanje izrednih razmer ter
- ✓ urejena klasifikacija dobaviteljev.

Sestavni del vsake presoje so, seveda, tudi opozarjanje na pomanjkljivosti in morebitna odstopanja od zahtev standardov ter priporočila za možne izboljšave. Ahmet Mehonić je tokrat poudaril pomen identifikacije vseh procesov v podjetju, ključnih in podpornih, ter določitev njihovih medsebojnih vplivov.

Sicer pa bodo presojevalci vse svoje pripombe in priporočila zapisali v končno poročilo.

Že iz povedanega na zaključnem sestanku pa je bilo razbrati, da v Premogovniku Velenje sistem vodenja po obeh standardih izvajamo, vzdržujemo in izboljšujemo ter da ni zadržkov za podaljšanje obeh certifikatov.

Ker je na področju kakovosti od lani v veljavi nov standard ISO 9001:2000, prejšnji iz leta 1994 pa ne velja več, bo na podlagi poročila Premogovnika Velenje o sprejetih ukrepih glede priporočil in končnega poročila presojevalcev podjetju izdan nov certifikat po standardu kakovosti ISO 9001:2000.

V imenu podjetja sta se presojevalcem in presojancem, svojim sodelavcem, za aktivno in dobro sodelovanje zahvalila dr. Franc Žerdin, direktor Premogovnika Velenje, in dr. Slavko Plazar.

Tako. Presojevalci so ob letu znova opravili svoje delo, naše naloge pa ostajajo.

To je nenehno izboljševanje sistema kakovosti in ravnanja z okoljem, pri čemer mora vsakdo za svoje področje upoštevati predloge in pripombe, ki jih je dobil od presojevalcev.

Diana Janežič

Pravice se - tudi invalidom - zmanjšujejo

Za dobrim konjem se praši. Potrpljenje je božja mast. Prvih sedem let je najtežjih. Invalidi so največja manjšina na svetu. Vsi ti pregovori in misli dobro ponazarjajo delovanje aktiva invalidov Premogovnika Velenje v letu 2001 in preteklih letih. Na kaj se nanašajo, preberite v nadaljevanju.

Zgornje misli je bilo slišati na letnem sestanku aktiva 7. marca v Restavraciji Klub. Sestanka se je udeležilo 24 članov izvršilnega odbora aktiva, med gosti pa so bili sindikalisti, vodilni in strokovni delavci poslovnega sistema Premogovnik Velenje, predstavniki invalidskih organizacij.

Njihove tako izrečene misli so se nanašale na vztrajno, sedemletno prizadevanje vodilnih v aktivu invalidov, da bi dosegli spremembo 19. člena Zakona o dohodnini. Kot kaže se ta "bitka" približuje koncu, čeprav še ni jasno, ali jo bodo v aktivu dobili ali izgubili.

Da pa nasploh invalidi izgubljajo, so na letnem sestanku poleg tega ugotavljali tudi s trditvami, da se pravice invalidov počasi in vztrajno zmanjšujejo, čeprav so invalidi največja manjšina na svetu in pomemben del - tudi aktivne - populacije vsakega naroda. Država načeloma podpira invalidska podjetja, a ob tem spremembe na slabše "vstopajo pri zadnjih vratih in kapljajo po malem", kot je dejal direktor IP HTZ Franc Druks, saj tisti, ki jih sprejemajo, menijo, da prizadeti na takšen način sprememb ne bodo opazili.

A gremo raje po vrsti, kot se je odvijal letni sestanek. Uvodoma so izvolili delovno predsedstvo - sejo je nato vodil Drago Kolar -, predsednik aktiva invalidov Drago Novak pa je podal letno poročilo. To je bilo zelo obsežno, nanašalo pa se je predvsem na tri glavne smeri delovanja aktiva invalidov, in sicer na problematiko odmere nadomestil za invalidnost po novem zakonu, na spremembo 19. člena Zakona o dohodnini ter na pravo delodajalca na uresničevanje pravice do poklicne rehabilitacije po

Razprava je bila burna tudi po koncu uradnega dela letnega sestanka.

novi invalidski zakonodaji. Pregled teh treh aktivnosti je pripravil **Dušan Zapušek** iz kadrovske socialne službe in ga objavljamo posebej.

Predsednik aktiva invalidov **Drago Novak** je v svojem poročilu dejal, da v aktivnostih za spremembo Zakona o dohodnini dobro sodelujejo z Medobčinskimi društvom invalidov Velenje in Zvezo delovnih invalidov Slovenije ob podpori vodstva in sindikata Premogovnika Velenje in IP HTZ. Ob tem je opozoril na izredno pomembnost združevanja in članstva delovnih invalidov poslovnega sistema Premogovnik Velenje v aktivu invalidov in s tem tudi v Medobčinskem društvu invalidov Šaleške doline ter v Zvezi delovnih invalidov Slovenije. Le tako združeni so namreč invalidi lahko v imenu množičnega članstva opozorili na svoje težave in podali pripombe, predloge in zahteve.

Drago Novak je podal tudi statistiko invalidskega področja in povedal, da je v poslovnem sistemu 786 invalidov, da se je v letu 2001 invalidsko upokojilo 10 delavcev, da jih je bilo 40 na-

potenih na invalidsko komisijo, ki desetim invalidnosti ni priznala. V drugo kategorijo invalidnosti so bili razvrščeni povprečno nekoliko starejši delavci kot v preteklih letih, nekoliko mlajši pa so bili v povprečju invalidsko upokojeni delavci.

Socialna služba v Premogovniku Velenje izvaja več aktivnosti za preprečevanje nastajanja invalidnosti oziroma za urejen delovni in socialni status invalidov. Tako nudi svetovalno in terapevtsko pomoč delavcem, sodeluje pri zdravstveni oceni delovnih mest, izvaja projekta "Skrb za zdravega delavca" in za znižanje bolniškega staleža, vodi pripravljalni postopek za invalidsko ocenjene delavce, sodeluje pri izdelavi ocene tveganja, pripravlja programe za poklicno rehabilitacijo invalidov po novem zakonu ter podpira izobraževanje invalidov.

Premogovnik Velenje ob tem pripravlja nove programe za zagotavljanje delovnih mest za invalide ter z investicijami posodoblja delovna mesta (pralnica, prebiranje odpadkov, čiščenje ločnega podporja...). Rezul-

tati naštetih aktivnosti se odražajo v zmanjšanju bolniškega staleža, v manjšem številu delavcev na lažjem delu ter v upadanju števila prvič ocenjenih delavcev na invalidski komisiji. S tem podjetje dosega drugi strateški cilj, ki govori o zagotavljanju varnega in humanega načina pridobivanja pre-moga.

V razpravi, ki se je razvila po poročilu, so sodelovali zgolj gostje, medtem ko delegati invalidov niso imeli vprašanj in mnenj. Večina razprave se je nanašala na prizadevanja za spremembo 19. člena Zakona o dohodnini, ki se, kot smo že omenili, vendarle končujejo. Na seji so gostje poudarili, da aktiv dobro deluje in predvsem članom izvršilnega odbora aktiva zaželeli dovolj moči, vztrajnosti in volje, da bi dosegli zastavljeni cilj ter jim pri tem obljubili svojo strokovno pomoč.

Ob koncu seje so delegati sprejeli finančni in delovni načrt aktiva invalidov za letos. Njegove glavne aktivnosti se bodo nadaljevale iz preteklih let. Opravili so tudi nekaj kadrovskih zamenjav, saj se bodo trije člani izvršilnega odbora letos upokojili. Namesto Bojana Miklavžina iz Jame Preloge so imenovali **Branka Ramšaka**, namesto Ivana Muhiča iz Elektro-strojne dejavnosti in Pavla Kaučiča iz Zračnja pa bodo člana imenovali kasneje (Imenovali so ju na seji izvršilnega odbora aktiva 16. marca, in sicer namesto Ivana Muhiča **Šima Marinoviča** ter namesto Pavla Kaučiča **Franja Kuzmana**.)

Sklenili so tudi, da ostaja letna **članarina** enaka lanski, to je **1.100 SIT** in bo odtegnjena pri marčevski plači.

Za vse imetnike **članske izkaznice** Zveze delovnih invalidov Slovenije - označene morajo biti z nalepko za leto 2002, ki jih bodo člani še prejeli - še pomemben podatek, da so **opročeni plačila turistične takse** ne le v Sloveniji, ampak po sklepu hrvaškega Ministrstva za turizem tudi na Hrvaškem.

Članom je na voljo tudi **brezplačna pravna pomoč**. Pisna vprašanja lahko naslovite na ZDIS, Dunajska 101, 1000 Ljubljana ali na Pravno-informacijski center, Tanja Koderman, Metelkova 6, 1000 Ljubljana. S pravnico se lahko osebno pogovorite vsak drugi torek v mesecu prek telefonske številke PIC 01/430-94-85 ali se naročite pri strokovni službi ZDIS prek telefonske številke 01/534-35-08.

Diana Janežič

Bodo invalidi vendarle dosegli svoje?

Problematika odmere nadomestil za invalidnost novo nastalim delovnim invalidom iz dosedanjih beneficiranih delovnih mest, ki bodo to pravico uveljavili po 1.1.2003

Aktiv invalidov Premogovnika Velenje je že pred sprejetjem novega invalidskega zakona vztrajno opozarjal na problematiko odmere nadomestil po tem zakonu. Žal njegove pripombe pri sprejetju zakona niso bile upoštevane.

Da bi dosegli spremembo pri odmeri nadomestil v novem invalidskem zakonu, je bil 23. januarja sklican sestanek na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve v Ljubljani. Na njem smo poleg pobude za spremembo 19. člena Zakona o dohodnini ter priprave delodajalca na uresničevanje pravice do poklicne rehabilitacije obravnavali tudi problematiko odmere nadomestil po novem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Nadomestila za invalidnost, ki se bodo novo nastalim delovnim invalidom obračunavala od 1. 1. 2003 dalje, še zlasti nadomestilo po zaposlitvi na drugem delovnem mestu, **ne vsebujejo več elementov socialne pravičnosti**, saj niso več vezana na pokojninsko osnovo in plačo na ustreznem delu po nastanku invalidnosti. Hkrati pa **ostaja prispevna stopnja** za beneficirano delovno dobo oziroma za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje **nespremenjena**, pravice iz invalidskega zavarovanja pa se novo nastalim delovnim invalidom s preostalo delovno zmoglostjo bistveno spreminjajo.

Kljub temu da gre za aktivno delovno razmerje, se bodo ta nadomestila obračunavala kot individualizirana renta, ki je odvisna le od pripadajoče invalidske pokojnine, ki je po svojem značaju pasivna pravica iz invalidskega zavarovanja. Vežanost teh nadomestil na pripadajočo invalidsko pokojnino pomeni njihovo različnost, ki je pogojena tudi z vzrokom za nastanek invalidnosti.

V novem invalidskem zavarovanju postaja **poklicna rehabilitacija prednostna pravica** za delovnega invalida II. kategorije, mlajšega od 50 let. Ti delovni invalidi bodo po uspešno

zaključeni poklicni rehabilitaciji in po začetku dela na novem delovnem mestu upravičeni do nadomestila za invalidnost v višini 20 odstotkov invalidske pokojnine na dan nastanka invalidnosti.

Še zlasti za poklic **rudarja** velja, da usposobitev za nek drug poklic ne pomeni, da bodo v tem novem poklicu imeli podobno plačo prejšnji, saj bodo ti delovni invalidi razporejeni na delo izven jame in s tem na delovno mesto z bistveno nižjo plačo.

Ker delovna invalidnost III. kategorije pri opravljanju določenega dela v polnem delovnem času pomeni, da lahko oseba še dela v svojem poklicu, ni pa več zmožna opravljati delovnega mesta, na katerega je razporejena; za poklic rudarja velja, da bodo ti delovni invalidi razporejeni na drugo delovno mesto v jami v okviru svojega poklica rudarja. Njim se bo po zaposlitvi na drugem delovnem mestu v jami odmerilo nadomestilo za invalidnost v višini 25 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine.

Enak način odmere bo veljal za **jamske ključavničarje ali električarje**, ki se bodo v okviru svojega poklica lahko zaposlovali na drugih delih v jami ali izven jame. Na delih izven jame bodo dosegali **bistveno nižje plače** v okviru svojega poklica, kot če bi ta poklic opravljali v jami.

Po novem zakonu so nadomestila manjša

Kot dokaz gornjih trditev podajamo zaključke raziskave, v kateri smo primerjali odmero nadomestil po dosedanjem in novem zakonu!

Iz raziskave o problematiki odmere nadomestil za invalidnost po novem zakonu je razvidno, da bo v **najugodnejšem položaju** pri odmeri nadomestila za invalidnost III. kategorije tisti delovni invalid, kateremu se bo **plača na ustreznem delu** zaradi invalidnosti v primerjavi z dosedanjimi plačami **le minimalno spremenila**. Nadomestilo za invalidnost se mu bo v primerjavi s prejšnjo odmero povečalo kar za petkrat.

Pričakujemo, da bodo lažja ustreznost dela v jami s poklicem rudarja tudi

vnaprej najbolj pogosto plačana kot nekvalificirana dela v jami.

To pomeni, da bo v **najugodnejšem položaju** za odmero nadomestila za invalidnost **nekvalificiran rudar**. Njegova skupna plača se bo z novo odmero nadomestil za invalidnost zelo približala skupni plači, ki jo bo skupaj z odmerjenim nadomestilom prejemal kvalificirani rudar.

Ta pa bo seveda v bistveno slabšem položaju, saj se mu bo z novo odmero nadomestilo za invalidnost kot invalidu III. kategorije z delom v polnem delovnem času zmanjšalo za skoraj 35 odstotkov. S skupno plačo pa bo skorajda izenačen z nekvalificiranim rudarjem.

Iz raziskave je razvidno, da je **plača na ustreznem delu izven jame** kljub priučitvi za nov poklic **bistveno nižja** kot plača na ustreznem delu v jami.

Za te delovne invalide velja, da so načeloma zdravstveno bolj prizadeti kot tisti, ki ostajajo v jami. **Tudi ko izkoristijo pravico do poklicne rehabilitacije in se priučijo za nov poklic, je njihova plača na ustreznem delu izven jame bistveno nižja, kot če bi ostali na ustreznem delu v jami.**

Odmera nadomestila za invalidnost pa je za 5 odstotkov nižja kot pri delu v okviru svojega poklica v jami.

Invalidom II. kategorije se nadomestilo za invalidnost **zmanjša** v primerjavi s prejšnjo odmero od 61 odstotkov do skoraj 72 odstotkov kljub uspešno opravljeni poklicni rehabilitaciji za opravljanje novega poklica izven jame.

Nadalje ugotavljamo, da je skupna plača pri opravljanju ustreznega dela izven jame kljub uspešno opravljeni poklicni rehabilitaciji za priučitev za nov poklic, tako za kvalificiranega rudarja kot nekvalificiranega rudarja, kar za okoli 30 odstotkov nižja od skupne plače skupaj z nadomestilom za invalidnost pri opravljanju ustreznega lažjega fizičnega dela v jami, hkrati pa gre pri delovnih invalidih II. kategorije invalidnosti za načeloma višjo zdravstveno prizadetost.

Opozarjamo še, da bo **skupni dohodek** pri delu s krajšim delovnim časom od polnega **bistveno nižji** od tistega, ki ga zagotavlja sedanji zakon, saj bo nadomestilo vezano na delno oziroma povečano delno invalidsko pokojnino.

Ekonomska in socialna varnost invalidov bosta manjši

V Deklaraciji o pravicah invalidov, ki jo je razglasila Generalna skupščina Združenih narodov 9. decembra 1975, z resolucijo št. 3447, je zapisano: **"Invalidi imajo pravico do ekonomske in socialne varnosti in dostojne življenjske ravni."**

Naš aktiv delovnih invalidov je ob sprejemanju nove invalidske zakonodaje vseskozi opozarjal na dejstvo, da bodo s to zakonodajo, s predpisano odmero nadomestil za invalidnost najbolj prizadeti tisti delovni invalidi, ki bodo prejemali na drugem ustreznem delu nizko plačo v primerjavi s svojo pokojninsko osnovo. Še posebej to velja za poklic rudarja in za druge sorodne poklice, ki se opravljajo v jami.

Zanje velja trditev, da bo z novo invalidsko zakonodajo v poglavju odmere nadomestil za invalidnost **bistvena razlika med odmero po prejšnjem in novem zakonu**, hkrati pa se pojavi bistvena razlika glede pravice do ekonomske in socialne varnosti in z njo povezane dostojne življenjske ravni med delovnimi invalidi II. ali III. kategorije invalidnosti, ki opravljajo ustrežno delo v polnem delovnem času, ob enakem svojem poklicu in opravljanju drugega ustreznega dela v jami ali izven jame.

Nova invalidska zakonodaja bo z novo odmero nadomestil posegla tudi na področje **odmere pokojnin**. Vsem delovnim invalidom, ki bodo prejeli nižja nadomestila, se bo znižala tudi pokojninska osnova v primerih, ko bo nastala invalidnost pred dopolnjenimi 18 leti zavarovalne dobe.

Vsi uživalci pravic na osnovi invalidnosti II. in III. kategorije po dosedanjih predpisih obdržijo te pravice v nespremenjeni obliki, kar v celoti velja tudi za denarna nadomestila v zvezi z zaposlitvijo. Le v primeru

poslabšanja že ugotovljene ali na novo nastale invalidnosti se bodo dosedanjim invalidom odmerile pravice po novem zakonu. Z odmero pravice do nadomestila po novem zakonu bo tudi zanje veljalo vse zgoraj opisano.

Novi invalidski zakon **ne zagotavlja varstva pridobljenih pravic** v primerih poslabšanja že ugotovljene ali na novo nastale invalidnosti, ko se bodo dosedanjim invalidom odmerile pravice po novem zakonu.

V primeru, da bo novo odmerjeno nadomestilo nižje od dosedanjega, ti invalidi ne bodo še naprej prejemali sedanjega višjega nadomestila, ampak **v vsakem primeru le nanovo odmerjeno nižje nadomestilo**. Poudarjamo, da to velja le v primerih poslabšanja že ugotovljene ali na novo nastale invalidnosti.

Ker se **prispevna stopnja za benefici-rano delovno dobo** oziroma za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje **ne spreminja, pravice** iz invalidskega zavarovanja pa se tej populaciji zavarovancev bistveno **manjšajo**, zato predlagamo:

✓ da tisti **zavarovanci**, ki so bili na dan **31. 12. 2000 zaposleni na delovnih mestih**, kjer se jim zavarovalna doba šteje s povečanjem in imajo najmanj 25 let (moški) oziroma 23 let (ženske) pokojninske dobe ter imajo še naprej pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem, **ohranijo odmero nadomestil** po predpisih, veljavnih do 31. 12. 2002;

✓ tistim **zavarovancem**, ki so od 1. 1. 2001 dalje **vkjučeni v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje**, pa se jim to prekine zaradi invalidnosti II. ali III. kategorije, se mora s pokojninskim načrtom obveznega dodatnega zavarovanja **omogočiti takojšnja pravica do dodatnega**

Gostje letnega sestanka so zbrano prisluhnili argumentom invalidov.

poklicnega nadomestila za invalidnost, v višini razlike med pokojninsko osnovo ter plačo na drugem ustreznem delu ob razporeditvi po nastanku invalidnosti in odmerjenim nadomestilom za invalidnost iz obveznega invalidskega zavarovanja.

Na sestanku z Zvezo delovnih invalidov in predstavniki invalidov Premogovnika Velenje 23. januarja smo sprejeli sklep, da bo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve proučilo dane pobude in sklicalo sestanek s predstavniki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Kapitalske družbe Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja Republike Slovenije. Aktiv invalidov Premogovnika Velenje bo skušal na tem sestanku doseči potrditev svojih predlogov.

Pobude za spremembo 19. člena Zakona o dohodnini

Pobuda za razrešitev tega problema je bila uradno dana 7. marca 1995, vendar pa ostaja problematika, vezana na odmero dohodnine delovnim invalidom vse do danes nerešena. Dokončnega odgovora in argumentov za način te odmere, ki jo opravlja Davčna uprava Republike Slovenije, vse do danes nismo prejeli.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve smo na sestanku 23. januarja zaprosili za pomoč in podporo pri razreševanju tega problema.

Delovni invalid je dvojni davčni zavezanec

Med letom delovni invalidi v okviru bruto plače na ustreznem delu mesečno odvajamo **akontacijo dohodnine** Davčni upravi Republike Slovenije. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki je po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavezan k mesečnemu izplačevanju nadomestila plače delovnemu invalidu, določenega v neto znesku, tega tudi izplačuje.

Akontacijo dohodnine za ta neto znesek Zavod navidezno prikaže iz preračunanega bruto zneska nadomestila plače delovnemu invalidu. Ta preračun Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije samo opravi, vendar pa ga dejansko ne odvede kot akontacijo dohodnine Davčni upravi Republike Slovenije.

Ob tem nastopijo **dvojna merila Davčne uprave**, ki na ta način sama dela razliko med bruto plačo na

ustreznem delu in nadomestilom plače delovnemu invalidu, saj od plače na ustreznem delu dejansko prejme obračunano akontacijo dohodnine, od nadomestila pa ne. Na ta način Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije oprosti plačila akontacije dohodnine za nadomestilo plače delovnemu invalidu.

Ob dokončni odmeri dohodnine pa Davčna uprava **oba bruto zneska združi** v enoten znesek ter od združenega zneska **odmeri dohodnino** posameznemu delovnemu invalidu. Na ta način Davčna uprava Republike Slovenije **obravnavata delovnega invalida kot dvojnega zavezanca** oziroma plačnika dohodnine.

Med letom invalid odvaja akontacijo dohodnine od bruto zneska plače na ustreznem delu ter ob dokončni odmeri dohodnine za posamezno leto, ko se združita bruto zneska plače na ustreznem delu in nadomestila, še na račun dodanega bruto zneska nadomestila plače. To pomeni za delovnega invalida **skok v višji razred** v dohodninski lestvici in na ta način postane še zavezanec za plačilo dohodnine za del nadomestila plače delovnemu invalidu. Delovni invalid s tem **izgubi vsaj dvomesečno nadomestilo plače**, ki mu po zakonu pripada v neto znesku za vseh dvanajst mesecev v letu.

Pričakujemo, da Ministrstvo za finance pojasni vzrok za dvojnost meril Davčne uprave pri odmeri dohodnine delovnim invalidom in **poudarjamo**, da mora delovni invalid prejeti nadomestilo plače v celotnem neto znesku, ki mu v posameznem koledarskem letu pripada na osnovi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, saj se dohodnina odmerja od letne bruto osnove in ne sme posegati v zakonsko zajamčeno neto nadomestilo. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije mora navidezno odvesti mesečno akontacijo dohodnine od nadomestila zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu po lestvici, v katero pade skupni znesek plače na ustreznem delu in nadomestila za invalidnost.

Aktiv invalidov predlaga

Do eventualne spremembe 19. člena Zakona o dohodnini Aktiv invalidov predlaga:

✓ takšen dogovor med Davčno upravo Republike Slovenije in Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, da Zavod **odmeri akontacijo dohodnine od**

bruto zneska nadomestila po stopnji dohodnine, ki skupaj upošteva tako plačo na ustreznem delu kot tudi nadomestilo zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu za vsak mesec v letu posebej in

✓ **da od te lestvice** za stopnjo dohodnine, ki zajema plačo in nadomestilo, **določi akontacijo dohodnine** kot obračunano in neplačano akontacijo dohodnine za nadomestilo zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu.

Stopnjo lestvice sporoči Zavodu Davčna uprava Republike Slovenije na osnovi zadnje odločbe o odmerjeni dohodnini.

Vsi naši predlogi vse do danes ostajajo nerešeni, to pomeni ne zavrtni in ne sprejeti. Po 19. členu Zakona o dohodnini so vse ostale kategorije invalidov, razen delovnih invalidov, oproščene plačevanja dohodnine iz naslova nadomestil za invalidnost. To nas je privedlo do odločitve, da bomo na Ustavno sodišče Republike Slovenije dali pobudo za oceno ustavnosti 19. člena Zakona o dohodnini v primeru, če Ministrstvo za finance našim zahtevam ne bo ugodilo.

V zvezi z našo pobudo je bil na omenjenem sestanku sprejet **sklep**, da Zveza delovnih invalidov posreduje pobudo v zvezi z 19. členom Zakona o dohodnini na Ministrstvo za finance s prošnjo, da ministrstvo stvari preveri. Zveza o pobudi obvesti tudi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki bo pobudo podprlo s priporočilom Ministrstvu za finance za čimprejšnjo obravnavo. Zveza delovnih invalidov Slovenije je z dopisoma obema ministrstvom 26. februarja zadostila pobudi, določeni s tem sklepom.

Priprava delodajalca na uresničevanje pravice do poklicne rehabilitacije

V socialni službi Premogovnika Velenje so opravili raziskovalno nalogo z naslovom Model celostne poklicne rehabilitacije v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje. Za doseganje ciljev te raziskave je pomembno sodelovanje delodajalca z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. V ta namen smo na sestanku zaprosili za določitev kontaktne osebe, ki bo v pomoč pri tem sodelovanju, in ta oseba je bila določena.

Aktiv delovnih invalidov Premogovnika Velenje bo nadaljeval z uresničevanjem sklepov omenjenega sestanka na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve v Ljubljani v zvezi s pobudo za spremembo 19. člena Zakona o dohodnini, o problematiki odmere nadomestil po novem zakonu ter priprave delodajalca na uresničevanje pravice do poklicne rehabilitacije.

Dušan Zapušek

Invalidsko zavarovanje po 1. 1. 2003

V drugem delu predstavitev novosti invalidske zakonodaje vam s primeri predstavljamo odmere različnih nadomestil, pri čemer moramo upoštevati, da vsa nadomestila dobivajo značaj individualizirane rente in so vezana na določen odstotek zneska invalidske pokojnine ob dnevu nastanka invalidnosti.

Dušan Zapušek

Pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega

Delovni invalid III. kategorije invalidnosti ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom in ima:

- ✓ pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega, ki mu jo zagotavlja delodajalec,
- ✓ pravico do delne invalidske pokojnine,
- ✓ ta znesek se poveča za 30 odstotkov, če delovni invalid ni več zmožen za delo na delovnem mestu, na katero je razporejen in je zato premeščen na drugo delovno mesto, vendar skupni znesek ne sme presegati 80 odstotkov invalidske pokojnine.

Delna invalidska pokojnina se odmeri za zaposlene zavarovance v odstotku, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa od invalidske pokojnine na dan nastanka invalidnosti:

1.primera - invalid ostane na dosedanjem delovnem mestu in ga opravlja s polovičnem delovnem času

- ✓ spol: moški
- ✓ starost na dan nastanka invalidnosti: 40 let
- ✓ delovna doba: 20 let
- ✓ pokojninska osnova: 160.000,00 SIT
- ✓ plača na delovnem mestu, na katero je razporejen in ga opravlja s krajšim časom od polnega, to je 4 ure: 90.000,00 SIT
- ✓ odstotek, ki ustreza skrajšanju delovnega časa: 50

A: vzrok invalidnosti je bolezen ali poškodba izven dela

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28. 2. 2002 = 104.800,00 SIT

delna invalidska pokojnina = 52.400,00 SIT

plača na delovnem mestu, na katero je razporejen in ga opravlja s krajšim časom od polnega, to je 4 ure = 90.000,00 SIT

plača + delna invalidska pokojnina = 142.400,00 SIT.

B: vzrok invalidnosti poklicna bolezen ali poškodba pri delu

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28. 2. 2002 = 134.400,00 SIT;

delna invalidska pokojnina = 67.200,00 SIT;

plača na delovnem mestu, na katero je razporejen in ga opravlja s krajšim časom od polnega, to je 4 ure = 90.000,00 SIT;

plača + delna invalidska pokojnina = 157.200,00 SIT.

Premestitev na drugo delovno mesto

Znesek delne invalidske pokojnine se poveča za 30 odstotkov, če delovni invalid ni več zmožen za delo na delovnem mestu, na katero je razporejen in je zato premeščen na drugo delovno mesto, vendar skupni znesek ne sme presegati 80 odstotkov invalidske pokojnine.

2.primera - invalid je premeščen na drugo delovno mesto in ga opravlja v polovičnem delovnem času

- ✓ Spol: moški
- ✓ Starost na dan nastanka invalidnosti: 40 let
- ✓ Delovna doba: 20 let
- ✓ Pokojninska osnova: 160.000,00 SIT
- ✓ Plača na delovnem mestu, na katero je razporejen in ga opravlja s krajšim časom od polnega, to je 4 ure: 70.000,00 SIT
- ✓ Odstotek, ki ustreza skrajšanju delovnega časa: 50

A: vzrok invalidnosti je bolezen ali poškodba izven dela

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28. 2. 2002 = 104.800,00 SIT

plača na drugem delovnem mestu, ki ga opravlja s krajšim časom od polnega, to je 4 ure = 70.000,00 SIT

delna invalidska pokojnina = 52.400,00 SIT

povečana delna invalidska pokojnina: 52.400,00 SIT + 15.720,00 SIT = 68.120,00 SIT;

plača + povečana delna invalidska pokojnina = 138.120 SIT.

Ker skupni znesek ne sme presegati 80 odstotkov invalidske pokojnine, **preverimo:**

- ✓ 80 odstotkov invalidske pokojnine, če je vzrok invalidnosti bolezen ali poškodba izven dela = 83.840,00 SIT

- ✓ znesek povečane delne invalidske pokojnine v višini 68.120,00 SIT je nižji od 80 odstotkov invalidske pokojnine.

B: vzrok invalidnosti je poklicna bolezen ali poškodba pri delu

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28.2.2002 = 134.400,00 SIT;

plača na drugem delovnem mestu, ki ga opravlja s krajšim časom od polnega, to je 4 ure = 70.000,00 SIT

delna invalidska pokojnina = 67.200,00 SIT

povečana delna invalidska pokojnina: 67.200,00 SIT + 20.160,00 SIT = 87.360,00 SIT

plača + povečana delna invalidska pokojnina = 157.360 SIT

Ker skupni znesek ne sme presegati 80 odstotkov invalidske pokojnine, **preverimo:**

- ✓ 80 odstotkov invalidske pokojnine, če je vzrok invalidnosti poklicna bolezen ali poškodba pri delu = 107.520,00 SIT
- ✓ znesek povečane delne invalidske pokojnine v višini 87.360,00 SIT je nižji od 80 odstotkov invalidske pokojnine.

Pomembno!

Znesek, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa, se **zmanjša za 30 odstotkov**, če delovni invalid po **lastni volji ali krivdi prekine delovno razmerje**, in ostane nespremenjen, če je delovni invalid ob nastanku invalidnosti brezposeln ali pasivno zavarovan.

Če delovni invalid **izgubi delo brez lastne volje ali krivde**, se znesek delne invalidske pokojnine **poveča za 40 odstotkov**, vendar skupni znesek ne sme presegati 80% invalidske pokojnine.

Delna invalidska pokojnina in povečana delna invalidska pokojnina se usklajujeta kot pokojnina.

Nadomestilo v času dela na drugem delovnem mestu

Delovnemu invalidu s pravico do premetitve, ki dela na novem delovnem mestu, se nadomestilo v času dela na drugem delovnem mestu odmeri kot nadomestilo za invalidnost. Pripada delovnemu invalidu, pri katerem je nastala:

- ✓ invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti, če se je zaposlil na drugem delovnem mestu v

Delna invalidska pokojnina in povečana delna invalidska pokojnina se usklajujeta kot pokojnine.

Invalidi kegljali

Na kegljišču TE Šoštanj je bilo v sredo, 27. marca, živahno. Ob 15. uri so svoje športno in družabno srečanje začeli člani in članice štirih invalidskih združenj: Športnih društev invalidov iz Maribora in Slovenj Gradca, MDI Drava iz Radelj ob Dravi ter gostitelji Aktiv invalidov Premogovnika Velenje.

Kegljji so padali kot za stavo in v tej vlogi so se najbolje izkazali gostitelji. Sedemčlanska ekipa aktiva (Golob, Fatič, Tomič, Hudej, Pirečnik, Kolmanič in Simončič) je podrla 480 kegljev in zmagala. Kegljači iz Radelj ob Dravi so bili s 462. podrtimi keglji drugi, kegljači iz Slovenj Gradca so podrli kegelj manj in bili tretji, Mariborčani pa so bili s 452. podrtimi keglji četrtri.

Srečanje so sklenili zvečer v restavraciji Jezero in ocenili, da je bilo bolj kot podiranje kegljev pomembno to, da so se videli in marsikaj pogovorili. Slovenjgradčani so za konec Velenjčane povabili na njihovo tradicionalno kegljaško srečanje "Po poteh 14. divizije na Štajersko".

- višini **40 odstotkov** pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ invalidnost III. kategorije, če je delovna zmožnost zmanjšana za manj kot 50 odstotkov **ali** če lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katero je razporejen, če se zaposlil na drugem delovnem mestu v višini **25 odstotkov** pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ po začetku dela na novem delovnem mestu po končani poklicni rehabilitaciji v višini **20 odstotkov** invalidske pokojnine na dan nastanka invalidnosti.

Vsi ti prejemki se usklajujejo kot pokojnine.

1. primer - invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti

- ✓ Spol: moški
- ✓ Starost na dan nastanka invalidnosti: 51 let
- ✓ Delovna doba: 31 let
- ✓ Pokojninska osnova: 160.000,00 SIT

- ✓ Plača na drugem delovnem mestu: 110.000,00 SIT

A: vzrok invalidnosti je bolezen ali poškodba izven dela

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28. 2. 2002 = 122.000,00 SIT

pokojninska osnova = 160.000,00 SIT

plača na drugem delovnem mestu = 110.000,00 SIT

nadomestilo za invalidnost kot 40% pripadajoče invalidske pokojnine = 48.800,00 SIT

plača + nadomestilo za invalidnost = 158.800,00 SIT

B: vzrok invalidnosti je poklicna bolezen ali poškodba pri delu

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28.2.2002 = 134.400,00 SIT

pokojninska osnova = 160.000,00 SIT

plača na drugem delovnem mestu = 110.000,00 SIT

nadomestilo za invalidnost kot 40% pripadajoče invalidske pokojnine = 53.760,00 SIT

plača + nadomestilo za invalidnost = 163.760,00 SIT

Nadomestilo za invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti se odmeri v primerih, če:

- ✓ ob nastanku invalidnosti invalid ni bil zaposlen ali obvezno zavarovan, v višini 60 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ mu je delovno razmerje prenehalo neodvisno od njegove volje oziroma krivde, v višini 80 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ je delovno razmerje prekinil po lastni volji ali krivdi pred 53. letom starosti, v višini 20 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ je delovno razmerje prekinil po lastni volji ali krivdi po 53. letu starosti, v višini 40 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine.

2. primer - invalidnost III. kategorije, če lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom

- ✓ Spol: moški
- ✓ Starost na dan nastanka invalidnosti: 40 let
- ✓ Delovna doba: 20 let
- ✓ Pokojninska osnova: 160.000,00 SIT
- ✓ Plača na drugem delovnem mestu: 140.000,00 SIT

A: vzrok invalidnosti je bolezen ali poškodba izven dela

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28.2.2002 = 104.800,00 SIT
pokojninska osnova = 160.000,00 SIT

plača na drugem delovnem mestu = 140.000,00 SIT
nadomestilo za invalidnost kot 25% pripadajoče invalidske pokojnine = 26.200,00 SIT

plača + nadomestilo za invalidnost = 166.200,00 SIT.

B: vzrok invalidnosti je poklicna bolezen ali poškodba pri delu

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28.2.2002 = 134.400,00 SIT
pokojninska osnova = 160.000,00 SIT

plača na drugem delovnem mestu = 140.000,00 SIT
nadomestilo za invalidnost kot 25% pripadajoče invalidske pokojnine = 33.600,00 SIT

plača + nadomestilo za invalidnost = 173.600,00 SIT.

Nadomestilo za invalidnost III. kategorije, če je delovna zmožnost zmanjšana za manj kot 50 odstotkov ali če lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerega je razporejen, se odmeri v primerih, če:

- ✓ ob nastanku invalidnosti invalid ni bil zaposlen ali obvezno zavarovan, v višini 40 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ mu je delovno razmerje prenehalo neodvisno od njegove volje oziroma krivde, v višini 60 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine,
- ✓ je delovno razmerje prekinil po lastni volji ali krivdi, v višini 25 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine.

Nadomestila za invalidnost se usklajujejo kot pokojnine.

3. primer - invalidnost II. kategorije po začetku dela na novem delovnem mestu po končani poklicni rehabilitaciji

- ✓ Spol: moški
- ✓ Starost na dan nastanka invalidnosti: 40 let
- ✓ Delovna doba: 20 let
- ✓ Pokojninska osnova: 160.000,00 SIT
- ✓ Plača na drugem delovnem mestu: 110.000,00 SIT

A: vzrok invalidnosti je bolezen ali poškodba izven dela

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28.2.2002 = 104.800,00 SIT
pokojninska osnova = 160.000,00 SIT
plača na drugem delovnem mestu = 110.000,00 SIT

nadomestilo za invalidnost kot 20% pripadajoče invalidske pokojnine = 20.960,00 SIT

plača + nadomestilo za invalidnost = 130.960,00 SIT

B: vzrok invalidnosti je poklicna bolezen ali poškodba pri delu

Invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti, to je 28.2.2002 = 134.400,00 SIT

pokojninska osnova = 160.000,00 SIT
plača na drugem delovnem mestu = 110.000,00 SIT
nadomestilo za invalidnost kot 20% pripadajoče invalidske pokojnine = 26.880,00 SIT

plača + nadomestilo za invalidnost = 136.880,00 SIT

Nadomestila iz invalidskega zavarovanja se v primerih, ko pripadajoča invalidska pokojnina ne dosega zneska pokojnine, ki bi bila odmerjena od najnižje pokojninske osnove, odmerijo v višini najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo. Osebam, ki niso vključene v zavarovanje, pa najmanj v višini 35 odstotkov najnižje pokojninske osnove.

Povzetek

Ob zaključku drugega dela prispevka posebej poudarjamo, da vsa nadomestila invalidom dobivajo značaj **individualizirane rente** in so vezana na določen odstotek zneska invalidske pokojnine ob dnevu nastanka invalidnosti. Vežanost teh nadomestil na pripadajočo invalidsko pokojnino pomeni njihovo različnost, ki je pogojena tudi z vzrokom za nastanek invalidnosti. To je razvidno iz primerov prikazanih izračunov odmere nadomestil po novem zakonu.

Novost novega invalidskega zakona je ta, da invalidi **pridobijo pravico do nadomestila** tudi v primerih, če so **delovno razmerje prekinili po lastni volji ali krivdi**.

V novem invalidskem zavarovanju postaja **poklicna rehabilitacija prednostna pravica** za delovnega invalida II. kategorije, mlajšega od 50 let. Ti delovni invalidi bodo po uspešno zaključeni poklicni rehabilitaciji in po začetku dela na novem delovnem mestu upravičeni do nadomestila za invalidnost v višini 20 odstotkov invalidske pokojnine na dan nastanka invalidnosti.

Delovna invalidnost III. kategorije pri opravljanju določenega dela v polnem delovnem času pomeni, da lahko oseba še dela v svojem poklicu, ni pa več zmožna opravljati dela na delovnem mestu, na katerega je razporejena.

Za poklic rudarja velja, da bodo ti delovni invalidi razporejeni na drugo delovno mesto v jami v okviru svojega poklica rudarja. Njim se bo po zaposlitvi na drugem delovnem mestu v jami odmerilo nadomestilo za invalidnost v višini 25 odstotkov pripadajoče invalidske pokojnine.

Dušan Zapušek

(nadaljevanje v prihodnji številki Rudarja)

V novem invalidskem zavarovanju postaja poklicna rehabilitacija prednostna pravica za delovnega invalida II. kategorije, mlajšega od 50 let.

Za zdravje je odgovoren vsak zase

Leta 1996 je bil odstotek bolniških izostankov v Premogovniku Velenje 7,1, vsak zaposlen pa je bil povprečno bolniško odsoten od dela 18 dni na leto. Danes, šest let kasneje je odstotek bolniških izostankov 5,5, povprečno število dni bolniških odsotnosti pa je padlo na 14.

Visoka bolniška odsotnost zaposlenih v devetdesetih letih prejšnjega stoletja - v letu 1994 8,68 odstotka, leta 1995 7,88 odstotka - je v podjetju sprožila akcijo. Kje so vzroki, da so ljudje toliko bolni, so vzroki za bolniške izostanke tudi kje drugje in ne le v slabem zdravstvenem stanju zaposlenih? Morda ljudje delajo v neprimer- nih delovnih razmerah, so nezadovoljni na delovnem mestu, imajo težave doma?

Leta 1996 je bil zastavljen projekt Skrb za zdravega delavca, kjer v uvodu lahko preberemo: "Delo v rudarstvu zahteva večje fizične napore, odvija se v neugodnih ekoloških razmerah, zato je razumljivo, da vsako leto producira tudi določeno število invalidov in določen odstotek bolniške odsotnosti.

Ker je bolniški stalež splet več dejavnikov - pomembni so predvsem počutje na delu, delovne razmere, potreba delavca po zdravstvenih storitvah in zdravnikova odločitev zanje -, je treba razmisliti, na katere od teh dejavnikov lahko vplivamo v podjetju.

Problema razreševanja zdravstvenega absentizma se lahko lotimo s trdo ali mehko varianto - trda pomeni intenzivno kontrolo bolniške odsotnosti, ki zelo kmalu izgubi svojo moč, na odločitve zdravnikov pa že nimamo več vpliva.

Mehka varianta, ki je dolgotrajnejša od trde in mora biti kontinuirana, pomeni predvsem ozaveščanje posameznika o pomenu njegovega zdravja in skupno skrb podjetja in delavca za njegovo zdravje. Rezultati te variante pa so lahko vidni v obdobju petih let..."

Zbujanje zavedanja o pomenu zdravja

Milena Ahtik, univ. dipl. psihologinja, ki skrbi za izvajanje omenjenega projekta, pravi: "V projektu smo si leta 1996 zadali kot merljivi cilj naše uspešnosti znižanje bolniške odsotnosti v petih letih na 6 odstotkov. V letu 2001 smo dosegli 5,5 odstotno odsotnost, pod 4 odstotki je odsotnost z dela do 30 dni, ki je strošek podjetja.

Ko smo zastavili projekt "Skrb za zdravega delavca", pa nismo imeli pred očmi le tega cilja - zmanjšanje bolniških izostankov -, temveč smo hoteli vse sile usmeriti v doseganje drugega strateškega cilja podjetja, to je doseganje najvišje stopnje humanosti in varnosti pri delu. Zavzeli smo se za veliko širši pristop k problematiki, ki se je deloma odražala tudi v viso-

Nadzorniki so z zanimanjem prisluhnili predavanju Milene Ahtik o zdravem načinu življenja in si tudi kaj pribeležili.

kem odstotku bolniških izostankov, in se usmerili k spodbujanju ljudi v zdrav način življenja in skrb za svoje zdravje. Kajti zanj smo odgovorni vsak zase.

Moj moto pri tem projektu je bil in je še danes: ljudje naj se ozavejo, da je zdravje njihova največja vrednota in to vedenje moramo z našimi dejavnostmi propagirati. Problemi v zvezi z zdravjem namreč ne nastajajo v ambulantah, marveč na delovnih mestih, doma, v medsebojnih odnosih, v načinu življenja ljudi. In na spreminjanje teh razmer, na odstranjevanje vzrokov za nekatere zdravstvene težave lahko vplivamo sami."

Bolniški stalež Premogovnika Velenje v letih 1996 - 2002

LETO	MESEC												SKUPAJ
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1996	6,91	8,86	9,04	7,15	7,01	7,44	5,76	5,39	6,63	7,38	6,93	6,66	7,10
1997	5,92	9,68	8,21	6,62	6,34	6,51	5,54	5,33	7,49	8,16	7,15	7,78	7,06
1998	6,05	7,27	6,84	5,23	5,31	5,92	5,16	5,02	6,77	6,85	7,30	5,97	6,14
1999	5,39	8,30	7,11	5,86	6,01	6,69	5,04	4,41	5,64	6,15	5,44	5,60	5,97
2000	5,91	5,74	6,18	5,13	5,05	5,85	4,45	4,24	5,81	6,35	6,07	5,38	5,51
2001	4,36	5,12	6,07	6,06	5,32	6,33	4,94	4,90	6,55	6,10	5,05	5,23	5,50
2002	5,24	5,91											5,58

Z omenjenim projektom smo v Premogovniku Velenje zastavili nekaj dejavnosti in se, kot poudarja Milena Ahtik, hkrati zavedali, da rezultatov ne bomo dosegli čez noč, temveč da bo to dolgotrajen proces.

"Največ smo dosegli na področju **izobraževanja**," pravi Ahtikova in našteva dalje: "Od začetka izvajanja projekta so bile v skoraj vsa izobraževanja širšega nadzorno-tehničnega osebja vključene vsebine, ki so pomembne za izgrajevanje dobrih medsebojnih odnosov, pravega komuniciranja in vodenja, kot tudi vsebine, ki spodbujajo k lastni skrbi in odgovornosti za zdravje - problemi odvisnosti od alkohola, nikotina, drog, prepoznavanje stresa, zdrav način življenja. Med pomembno izobraževalno obliko štejejo tudi redno rubriko Zdravje v internem časopisu Rudar.

Izdelanih je bilo 195 **zdravstvenih ocen**, s pomočjo katerih poteka ugotavljanje psihofizične zahteve delovnih mest in pravilno preazoprejanje delavcev z zdravstvenimi okvarami. Bolniško odsotnost sproti spremljamo, se pogovorimo z delavci, ki so dalj časa ali pogosteje v bolniškem staležu. Že vrsto let so dobro utečeni **preventivni medicinski oddihi**, preventivno rekreacijo pa smo razširili na celo leto. Vse to so aktivnosti, ki nudijo vsakemu delavcu možnost za spremembo njegovega načina življenja."

Na vprašanje, kakšne rezultate smo z vsemi naštetimi in še drugimi dejavnostmi dosegli v šestih letih, Milena Ahtik odgovarja: "Povprečno število dni bolniških izostankov se je od 18 v letu 1996 zmanjšalo na današnjih 14. Krepko se je zmanjšalo število novih invalidov, ocenjenih na invalidskih komisijah. V letu 1996 jih je bilo ocenjenih 61, lani 24. Zmanjšalo se je število zaposlenih, ki so napoteni na medicinsko rehabilitacijo.

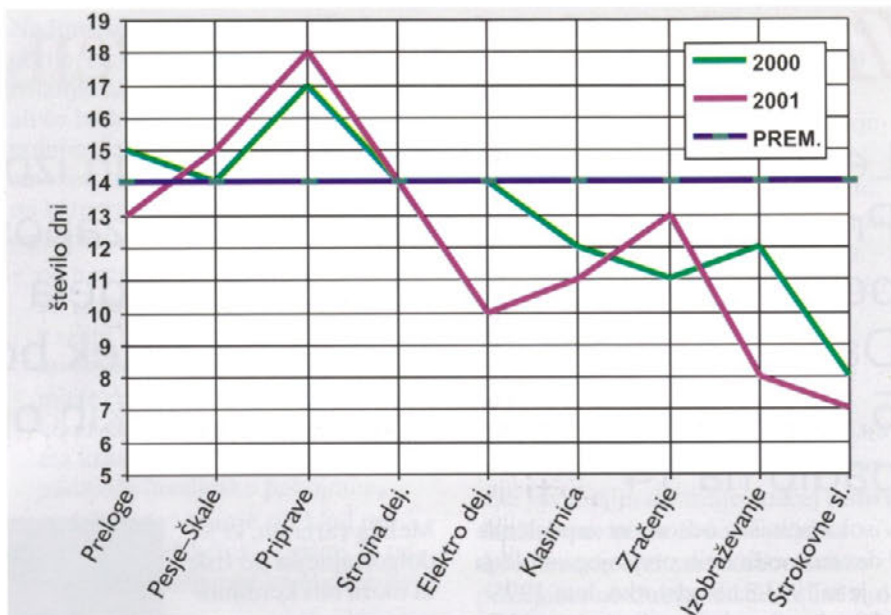
Vsi ti podatki so merljivi, bolj pomembno pa se mi zdi to, da opažam pri svojem delu in stikih z zaposlenimi, da se je njihova miselnost začela spreminjati. To mi povedo na različnih predavanjih, pri vsakdanjih srečevanjih; mnogi se pohvalijo, da so se začeli rekreirati, prenehali kaditi, se začeli pogovarjati s sodelavci, spremenili svoj odnos do podrejenih... To so zame pravi uspehi."

Zdrav človek ima 1000 želja...

Odstotek bolniških izostankov 5,5 je za tako delovno intenzivno panogo, kot je premogovniška, relativno nizek. Po podatkih Savinjsko-salaške GZ je bil maja leta 2001 v 12 izbranih podjetjih regije odstotek bolniških izostankov 6,31, slovensko povprečje je bilo 5,5 in v celjski zdravstveni regiji je bil vsak delavec odsoten povprečno 19 koledarskih dni.

"V Premogovniku si ne delamo utvar, da bi lahko odstotek bolniških odsotnosti še bistveno zmanjšali. Kajti določen odstotek ljudi je bolnih nad 30 dni; imeli so težje nezgode ali so težje bolni.

Ob vsem tem, seveda, naj ti podatki ne izzvenijo, kot da ljudem skušamo dopovedati, naj ne odhajajo v bolniško. Zavedamo se, da ima vsak od nas 1000 želja, bolni ima samo eno - da bi bil zdrav. Zato je prav, da ob boleznih,

Primerjava odsotnosti po dnevih na povprečno število zaposlenih po strokovnih mestih v letih 2000/2001

poškodbi, ko imamo zdravstvene težave, poskrbimo za zdravljenje in se pozdravimo," poudarja Ahtikova.

Kakšno pa je zdravstveno stanje zaposlenih v Premogovniku Velenje na osnovi podatkov medicine dela, ki to stanje ugotavlja s preventivnimi sistematičnimi pregledi?

"Na letošnjih predavanjih o zdravem načinu življenja sem svojim sodelavcem predstavljala te podatke, ki so bili na medicini dela v ZC Velenje zbrani leta 2000:

- ✓ več kot 60 odstotkov pregledanih delavcev ima prekomerno telesno težo,
- ✓ 33 odstotkov je izrazito debelih,
- ✓ delavci so slabšega zdravja zaradi stresov, nezdravega načina življenja (nepravilna prehrana, premajhna telesna aktivnost),
- ✓ ugotovljena je bila povečana uporaba alkohola,
- ✓ zmanjšalo se je število kadilcev.

Ti podatki že sami po sebi usmerjajo k nadaljnjim akcijam. Ena od teh je vključitev vsebine o zdravem načinu življenja v siceršnja strokovna izobraževanja različnih kategorij zaposlenih. Na teh predavanjih jih opozorimo na negativne posledice prekomernega uživanja alkohola, kajenja, nezdrave prehrane in jih spodbujamo k telesni aktivnosti.

Sedaj ponujamo tečaj avtogenega treninga, s katerim se lahko prizadeti izognejo stresnih situacij oziroma se znajo obnašati v njih.

Izboljšanje zdravstvenega stanja zaposlenih bomo lahko dosegli le s sistematičnim, kontinuiranim, načrtnim delom, z dodajanjem novih akcij v program Skrb za zdravega delavca, ki so nov izziv za posameznika.

To so lahko nove rekreativne oblike (Z gibanjem do zdravja, preizkus hoje na 2 km), predavanja, preventivna cepljenja, specifični zdravstveni pregledi (pregled kostne mase za sodelavke, nasveti fizioterapevta), zdrava prehrana na delovnem mestu. Idej je veliko, le odločiti se moramo zanje - tako vodstvo podjetja kot posamezniki, ko so ideje ponujene.

In naj za konec ponovim, da želimo z vsemi aktivnostmi spreminjati miselnost ljudi in jih usmerjati v zavestno zdravo, kakovostno duhovno in fizično življenje. Tako si lahko zagotovimo čim več zdravja," je sklenila Ahtikova.

Diana Janežič

Društvo za boj proti raku in Športna zveza Velenje

vabita

v okviru akcije "Z gibanjem do zdravja" na testni pohod ali tek okoli Škalskega jezera.

Po teku si boste lahko izmerili krvni tlak in sladkor.

Dobimo se v soboto, 6. aprila, ob 9. uri pri Ribiški koči.

Udeležba je za člane društva brezplačna, drugi udeleženci plačajo 1.000 SIT startnine.

Sodobno in kakovostno kamnolomsko podjetje

Kamnolom Paka, d.o.o., podjetje za pridobivanje in predelavo peska, se je 8. marca pridružilo množici slovenskih podjetij in trem hčerinskim podjetjem v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje, ki se ponašajo s certifikatom kakovosti ISO 9002.

Slovesna podelitev certifikata kakovosti je bila v Restavraciji Jezero, udeležili pa so se je poleg zaposlenih v Kamnolomu še vodilni in vodstveni delavci poslovnega sistema in Kamnolomovi poslovni sodelavci.

Po glasbenem uvodu vokalne skupine Dolič je direktor Kamnoloma Paka **Branko Pohar** preletel razvojno pot podjetja in med drugim povedal, da je Kamnolom Paka lani proslavil 10 let delovanja v okviru poslovnega sistema, sicer pa svojo dejavnost razvija od leta 1968, ko so začeli kamnino v tem delu Šaleške doline izkoriščati za gradnjo ceste na Paški Kozjak. Kasneje je s svojimi surovinami pomagalo graditi sodobno Velenje, danes pa privablja kupce v krogu več kot 50 kilometrov. Pravi razcvet je podjetje doživelo pred leti, ko se mu je približalo gradbišče avtoceste.

V Kamnolomu Paka, v katerem je 16 zaposlenih, se ukvarjajo z osnovno kamnolomsko dejavnostjo in nudijo kupcem vse vrste peskov za gradbeništvo in nizke gradnje. Svoj proizvodni program pa širijo tudi na druga področja, kot so reciklaža gradbenega odpada za zbiranjem na mestu nastanka, rušenje objektov in zemeljska dela, raziskovalno vrtnanje, sondiranje in podobno. V zadnjih šestih letih so veliko vlagali v posodobitev proizvodnje z najsodobnejšo opremo, razvoj za še nekaj desetletij pa so si zagotovili tudi z dokupom skoraj 83.000 m² zemljišča.

Po besedah direktorja Kamnoloma Paka Branka Poharja imajo načrtano 10-letno razvojno pot z načrtom. Bistvo razvojnega načrta je uvajanje novih dejavnosti in povečevanje dodane vrednosti. Ocenjujejo, da je pridobitev certifikata kakovosti ISO

Certifikat kakovosti ISO 9002 je direktorju Poharju izročila predstavnica Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje

9002 pomemben mejnik na njihovi razvojni poti, odločili pa so se tudi za vzpostavitev sistema varovanja okolja, saj se zavedajo vpliva kamnolomske dejavnosti na okolje in pomena sožitja z lokalno skupnostjo.

Slavljenju je za pridobljeni certifikat čestital direktor PS Premogovnik Velenje dr. **Franc Zerdin** in dejal: "S pridobitvijo certifikata kakovosti uresničujete sklep strateške konference poslovnega sistema, po katerem naj bi vse družbe sistema uskladile svoj način poslovanja z zahtevami standarda kakovosti.

Certifikat kakovosti je potreben, ne pa tudi zadosten pogoj za nadaljnje delo, zato

pričakujem, da se bodo udeležili tudi zapisane ideje v vašem razvojnem načrtu. Certifikat kakovosti naj bi vam pri tem pomagal. V pridobivanje tega dokumenta ste vložili veliko svojega dela in znanja, vaša motivaci-

ja za pridobitev je bila visoka, zdaj pa je pomembno, da certifikat obdržite in se zavedate, da se pravo delo šele začneja."

Certifikat kakovosti ISO 9002 je direktorju Poharju izročila predstavnica Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje in ob tem med drugim dejala: "V Kamnolomu Paka se zavedate, da kakovostna kamnina, ki jo izkoriščate, ni dovolj za uspešno, dobro in kakovostno poslovanje. To dokazujete s tem, da ste v svojem več kot 30-letnem obstoju nenehno vlagali v razvoj, novo, sodobno tehnološko opremo in v znanje zaposlenih.

V podjetju tudi skrbite, da zaradi dejavnosti, ki je okolju in domačinom v bližini kamnoloma manj prijazna, najdete skupni jezik in sprejemate kompromise za življenje ljudi in vaše podjetje. Želim vam, da bi ves trud in delo, ki ste ju vložili v izgradnjo sistema kakovosti, izkoristili predvsem za uspešno poslovanje in razvoj vašega podjetja."

Diana Janežič

Bistvo razvojnega načrta je uvajanje novih dejavnosti in povečevanje dodane vrednosti.

“Holding gradimo od temeljev.”

Hidroelektrarne na Savi, Dravi in Soči, termoelektrarni v Šoštanju in Brestanici ter Premogovnik Velenje od julija lani sestavljajo holding Slovenske elektrarne. Za njegovega generalnega direktorja in predsednika posloводства je bil imenovan mag. Drago Fabijan, do tedaj direktor TE Brestanica.

Mag. Drago Fabijan

Rudar: „Kakšna je vizija holdinga Slovenske elektrarne?“

Fabijan: „Vizija holdinga je zagotovitev optimalne izrabe slovenskih virov električne energije in strokovnih kadrov ter vzpostavitev konkurenčne družbe na globalnem energetskem trgu. Holding želi tudi razširiti svojo dejavnost na druga področja in s tem zmanjšati tveganja.“

Razvijamo koncept tržne firme, ki se mora na trgu uveljaviti, in na tej opredelitvi so postavljeni vsi cilji. Želimo razvijati multiutility koncept, kar pomeni, da želimo poleg primarne naloge – proizvodnja in trženje električne energije – razvijati tudi druge produkte, ki so povezani z energijo. To so voda, plin, komunalna energitika, servis, svetovanja in še kaj.“

Rudar: „Katere naloge že izvajate in kako ste tej viziji prilagodili organizacijo podjetja?“

Fabijan: „HSE je bil ustanovljen 26. julija 2001 in preden smo se pravzaprav povsem organizirali, smo morali do konca leta doseči nekaj ciljev, vse pa z namenom, da bi prodali vso energijo, ki jo pridobijo pridružene družbe. Že pred koncem leta smo sklenili pogodbe o prodaji elektrike v vrednosti več kot 300 milijonov evrov in s tem zagotovili našim družbam normalno poslovanje v letu 2002.“

Trenutno poteka trgovanje z električno energijo na organiziranem trgu in občasni uvozi in izvozi v tujino.

Holding je dal tudi predlog glede izgradnje verige hidroelektrarn na

spodnji Savi; da se s tem ukvarja holding, je bil tudi eden od ciljev vlade, ko ga je ustanovljala. Naš predlog sta sprejela nadzorni svet HSE in vlada. Sedaj je v parlamentarni proceduri sprememba zakona, ki omogoča prenos koncesije s Savskih elektrarn na holding. Realno ocenjujemo, da bomo letos ta projekt začeli uresničevati in ga v 15 letih skladno s pripravljeno koncesijsko pogodbo speljali.

Končane so cinitve premoženja v družbah HSE, ki so dale realno osnovo za nadaljnje načrtovanje. Teče tudi postopek kapitalske konsolidacije, kar pomeni, da se je začelo tržno vrednotenje podjetij. Načrtujemo povabilo manjšinskim lastnikom odvisnih družb v lastništvo holdinga. Te aktivnosti naj bi bile končane do junija, ko naj bi imeli pripravljene revidirane in pravno korektno predloge.

V vseh družbah smo že izvedli skupščine pridruženih družb in skušamo kot večinski lastnik dobiti nadzorne svete. To je predpogoj za skupno delovanje.

Aktivni smo še na drugih področjih, ki zadevajo strateški razvoj, odnose z javnostmi, pozicioniranje podjetja, ustvarjanje blagovne znamke.

Z zastavljeno organizacijo podjetja smo želeli doseči dva cilja. Najprej ne povečevati števila zaposlenih v HSE glede na število vseh zaposlenih v pridruženih družbah, zato smo dosedaj v HSE zaposlovali izključno kadre iz naših družb. Drugi cilj pa je bil, da delovna mesta približamo dejavno-

stim, kjer so tekle dosedaj. Zato je HSE lociran od Nove Gorice, Ljubljane, Velenja do Maribora. Ko se bo pričela gradnja elektrarn na spodnji Savi, bo del HSE tudi v Posavju.

To ni optimalna organizacija, ker zahteva veliko koordinacije, vendar menimo, da se v dobi informatizacije in razvoja mobilne komunikacijske tehnike razdalje dajo premostiti. Vsekakor sta prva dva cilja pomembnejša.“

Rudar: “Odnose med HSE in pridruženimi družbami boste uredili s pogodbo o obvladovanju družb. Kakšna bo njena vsebina?”

Fabijan: “Posloводство holdinga gleda na holding in na družbe, vključene vanj kot na veliko družino, ki prodaja skupni produkt. Zato mora delovati usklajeno, homogeno, enotno, če želi biti tudi konkurenčna. Poslovni riziki vsake elektrarne so tako veliki, da bi po naši oceni vsaka zase težko bila konkurenčna na trgu. Če želi imeti Slovenija energetsko politiko v svojih rokah, je bila odločitev za HSE pravilna. Kaže se tudi kot optimalna z mešanjem virov električne energije – voda, premog, plin.“

Dejstvo, da prodajamo en produkt in vodimo tudi proizvodnjo, načrtujemo, določamo, koliko in kdaj naj kdo proizvaja, mora biti opredeljeno s pogodbo o obvladovanju. Če se strinjamo, da ustvarjamo vsak svoj del skupnega rezultata, da ne moremo več gledati na posamezne elektrarne, ampak na optimum celote, potem ta pogodba pomeni le, da se mora vsaka

družba čim bolj integrirati in da na nivoju holdinga združimo tiste funkcije, ki prinašajo sinergijske učinke.

Danes imamo pravno gledano na voljo dva koncepta: pogodbeni koncern ali dejanski koncern. S pogodbo o obvladovanju je mogoče določiti, da z nivoja holdinga narekujejo nekatere skupne odločitve, a danes to ni mogoče, ker so te družbe popolnoma samostojne. Takšne so lahko, če prodajajo svoj izdelek, če pa vse te izdelke združimo v holdingu, jih lahko prodajamo pod enim imenom, eno blagovno znamko."

Rudar: "Premogovnik Velenje je mati več hčerinskim podjetjem. Kakšen je oziroma bo njihov položaj?"

Fabijan: "V konceptu holdinga kot tržno usmerjenega podjetja je tudi ustanavljanje drugih družb po dejavnostih, ki sem jih omenil na začetku, zato koncept, ki ga ima Premogovnik Velenje, ni v nasprotju s konceptom holdinga."

Rudar: "Ko se je pred letom razpravljalo o analizi konkurenčnosti slovenskega elektrogospodarstva, iz katere je nato izšel holding, so bile variante s Premogovnikom Velenje in brez njega. Kako sedaj ocenjujete njegovo vlogo v holdingu?"

Fabijan: "Vključitev Premogovnika Velenje v HSE ali ne je po mojem vedenju res bilo vprašanje, a ne v tem smislu, ali Premogovnik Velenje bo tesno povezan s TE Šoštanj ali ne. Šlo je za to, ali bo povezan z 10-letno pogodbo o dobavi premoga ali bo član HSE."

Danes je dejstvo, da je pridružena družba HSE. Za nami je sušna zima in v celotni dvomesečni proizvodnji električne energije iz HSE je predstavljala elektrika iz TE Šoštanj več kot 75 odstotkov. V tem času nam je zelo prav prišla tudi TE Brestanica, ki je imela vrsto zagonov. Z vsem tem smo v veliki meri preprečevali redukcije električne energije v Sloveniji.

Tu ni velike filozofije: če želimo varno in zanesljivo oskrbo z električno energijo in če želimo obvladovati tržne rizike, rabimo kombinacijo različnih virov električne energije. Potrebujemo poceni hidro in zanesljivo termo energijo, potrebujemo rezervno energijo.

Glede Premogovnika Velenje se popolnoma strinjam s tezami, ki so zapisane v osnutku predloga Nacionalnega energetskega programa. Gre namreč za pomembno strateško vprašanje - na eni strani,

koliko si država lahko privoščiti energetske odvisnosti od tujine, kako raznotere ima vire energije in kakšna je njena konkurenčnost, na drugi strani pa so tu določila Kyotskega sporazuma glede zmanjševanja toplogrednih plinov.

V strukturi energentov v Evropi je nivo uporabe premogov nekoliko padel na račun zemeljskega plina. Toda nihanje cene zemeljskega plina tudi do 100 odstotkov in izkušnje iz Velike Britanije, kjer so premog skoraj v celoti zamenjali za zemeljski plin in močno postali odvisni od zemeljskega plina, so narekovali postopno vračanje premoga. Trenutno so v Evropi zaradi stabilnosti cene premoga trendi v korist premogu, poleg tega se nenehno iščejo nove tehnologije čistejšee izrabe premoga za pridobivanje električne energije. Po mojem mnenju se tudi Slovenija zagotovo vsaj še nekaj časa ne bo mogla odreči domačemu premogu."

Rudar: "Kako vi kot človek z bogatimi izkušnjami v energetiki gledate na pomembnost in uspešnost projekta verige hidroelektrarn na spodnji Savi?"

Fabijan: "Pomembno je, da bomo pri tem projektu izrabljali domač in obnovljiv vir električne energije. Hidroelektrarne omogočajo poleg tega zelo veliko fleksibilnost energetskega sistema, eksterni stroški so pri hidroenergiji najmanjši, ne smemo pa pozabiti tudi na to, da smo v Sloveniji sposobni sami izdelati večino tehnologije, ki jo bomo uporabili v HE."

To so argumenti, ki potrjujejo, da je ta projekt z vidika nacionalnega gospodarstva potreben in glede na energetske potrebe nujen. Izračuni sedaj kažejo, da je rentabilen, ne pa visoko rentabilen, a ta energija bo pridobivala na ceni, če upoštevamo spoštovanje določil Kyotskega sporazuma in uvajanje taks na CO₂. Z veliko mero zanesljivosti upam trditi, da je to dober projekt."

Rudar: "Koliko nam še manjka, da začnemo ta projekt izvajati, in ali ste optimist glede gradnje?"

Fabijan: "Sem velik optimist in menim, da se sedaj počasi vse napetosti in emocije pomirjajo. Ko projekt steče, začnejo prihajati na plan druge stvari. Načrtovano je, da bi novembra letos začeli z deli pri HE Boštanj, kjer že tečejo pripravljala dela. Prepričan sem, da bo HSE dobro in strokovno vodil izgradnjo verige hidroelektrarn. Ob tem, seveda, pričakujemo aktivno sodelovanje države pri tistih zadevah, ki so po zakonu v njeni pristojnosti, to so lokačni načrti in financiranje državne, lokalne in vodne infrastrukture."

Rudar: "HSE se je na evropskem trgu pojavil kot novi ponudnik električne energije. Kako ga je tujina sprejela, kako njegov nastop na tujem ocenjujete vi?"

Fabijan: "Vsi tisti, ki so iskali napake v HSE, bili proti njemu in celo pričakovali, da ne bo sposoben tržiti energije, obvladovati proizvodnje in jo usklajevati s prodanimi količinami energije, so danes gotovo razočarani. Ko smo s 1. januarjem letos prevzeli vse to svoje roke in so se pojavili na trgu električne energije veliki šoki zaradi pomanjkanja vode in izpada električne energije, smo z drugimi akterji na trgu električne energije, na primer Elsom, zagotovili nemoteno oskrbo z električno energijo."

To je bil najboljši dokaz, da HSE zelo dobro deluje in da v glavnih točkah dosega vse svoje cilje. Partnerji so ga sprejeli kot pomembnega ponudnika energije in sistemskih storitev. Ker nasprotniki niso imeli drugih argumentov, so

se začeli ukvarjati s tem, ali smo se preselili v prevelike prostore, ali smo kupili preveč pohištva, ali smo zaposlili preveč ljudi, s kakšnimi avtomobili se kdo prevaža..."

Rudar: "To je bil torej pravi krst holdinga. Kako pa ste svoj krst v holdingu doživeli vi? Lani ste nekoliko oklevali pred odločitvijo, ali bi zapustili Brestanico in odšli za direktorja HSE."

Fabijan: "Res je, čeprav ni šlo za to dilemo, temveč za nekaj drugega. V petih letih sem kot direktor HE Brestanica dosegel vse cilje, ki sem si jih zastavil: elektrarno smo prenovili, v rekordnem času dveh let povečali njeno moč s 84 MW na 312 MW, izpeljali prenovitve z nižjimi stroški od predvidenih, iztržili od dobavitelja več kot 2 milijardi SIT odškodnin za zamudo, kadrovske pomladili ekipo, vpeljali standarde ISO 9001 itd. Danes sedem turbin v TE Brestanica s skupno močno 312 MW v celoti obvladuje 120 zaposlenih v petih izmenah."

S tem sem zelo zadovoljen in takšnih ciljev si še enkrat ne bi upal postaviti. Lahko bi postal cokla razvoju. Prav se mi zdi, da gre človek, ko doseže svoje cilje, novim izzivom, pogledom, idejam naproti."

Prav gotovo bi se letos odločil zapustiti Brestanico, ne glede na ponudbo iz HSE. Sem po naravi takšen človek. Tehtal pa sem izziv, ki je bil pred mano. Zavedal sem se vseh težav, odgovornosti, vseh političnih in strokovnih razmerij in zelo velikega strokovnega tveganja."

Namreč: prodati vso proizvodnjo električne energije na trgu, obvladovati proizvodnjo, združiti vse proizvajalce, vpeti v ta voz strokovne kadre, in to v razmerah, ko vse to nikogar ni zanimalo, ampak bolj to, pri katerih bankah bodo odprti računi in kje bo sedež firme."

Pri tem je veliko osebnega odpovedovanja, osebnega tveganja. Ni zanemarljiva moja vsakodnevna vožnja iz Krškega v Ljubljano in nazaj... Imam še razmeroma majhna otroka in družinsko življenje trpi."

Ko pogledam nazaj, sem z rezultati zelo zadovoljen. Pričakujem dobro delo v naprej; če pa bom v prihodnje ocenil, da bi se zadeve lahko boljše odvijale brez mene, bom mesto prepustil drugemu, ne da bi čakal odločitev lastnika."

Rudar: "Kako ste zadovoljni s sodelavci, z vodstvi pridruženih družb?"

Fabijan: "Sodelavce imam odlične, najboljše, ki trenutno so v elektrogospodarstvu in so bili pripravljeni prevzeti izzive v HSE. Izbirali smo jih zelo selektivno in jih poskušali zbrati iz vseh pridruženih družb. Poslovodstvo HSE prihaja iz treh najintenzivnejših energetskega okolij: mariborskega, šaleškega in posavskega. Iz podjetij na teh območjih smo direktorji in člani poslovodstva, druga tri podjetja imajo v HSE izvršne direktorje."

Od kadrov in kooperativnosti družb so odvisni uspehi celotnega podjetja in socialna varnost več kot 4.000 zaposlenih v naših družbah. Preden sem kandidiral za generalnega direktorja HSE, sem javno predstavil program svojega dela. Vsakdo bi lahko imel pripombe ali ga zavrnil. Zato sedaj pričakujem podporo svojega programa in si prizadevam skupaj z vsemi v HSE graditi holding od spodaj navzgor, od temeljev. Interes naših družb je, da holding zgradimo, ker je to za vse dobro. Zato je kooperativnost vseh nujna."

Diana Janežič

Njihova pozdrava sta "Na pomoč!" in "Srečno!"

Davnega leta 1932 je skupino zaposlenih pri tedanjem rudniškem podjetju združila ideja o ustanovitvi gasilskega društva. Člani današnjega društva, ki se imenuje Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Premogovnika Velenje, so ponosni na zavestno, nesebično in humano delo predhodnih generacij.

V restavraciji Jezero so se 23. marca zbrali člani društva, vodilni iz poslovnega sistema Premogovnik Velenje ter gostje iz GZS, gasilskih društev v Šaleški dolini in iz Zasavja. Za uvod v prijetno razpoloženje na slavnostni večer jih je pozdravila povezovalka programa Aca Poles, za glasbeno spremljavo pa so poskrbeli člani Rudarskega okteta in Harmonikarskega orkestra Barbara.

Sedem desetletij gasilskega društva

Kroniko društva je na omenjeni slovesnosti prebral njegov današnji predsednik **Samo Žolger**. Ustanovni člani Gasilskega društva Rudnika Velenje so bili: Slavko Trobej, Martin Sovinek, Franc Glušič, Oto Centrih, Karl Centrih, Matija Selan, Franc Tavčar, Matevž Oremuž, Bert Tašler, Jože Venišnik, Jože Aristovnik, Ivan Miklavžina, Franc Špeh, Rudolf Oštir, Anton Hudales in Štefan Konzularij. V društvo je nato pristopilo še več članov iz Velenja, Škal in Pesja.

Na ustanovnem občnem zboru maja 1932. leta so za načelnika izvolili Slavka Trobeja, za poveljnika pa Martina Sovineka. Takoj so začeli nabavljati orodje in gasilsko opremo, ki jo je na zahtevo društva morala kupiti rudniška uprava. Že v letu ustanovitve so zmogli kupiti osemsedežni gasilski avto znamke Škoda. Pod vodstvom načelnika in poveljnika so se strokovno usposabljali, v društvo so prihajali novi člani in kmalu jih je bilo več kot 100.

Poleg vzgajanja novih članov so rudniški gasilci skrbeli tudi za družabno življenje med prebivalci okoliških krajev. Imeli so svoj 25-članski pevski zbor, ki je nastopal ob različnih priložnostih in so ga

poslušali vsi, ki so imeli radi lepo slovensko pesem.

Leta 1941 je društvo zaradi okupacije začasno prenehalo delovati, po vojni pa so preživeli člani znova oživili društveno delo in začeli razmišljati tudi o razširitvi gasilskega doma. Leta 1948 so člani GD iz Pesja ustanovili svoje gasilsko društvo, nekaj let pozneje pa so tako storili še Škalčani. Tako so iz rudniškega društva nastala tri samostojna gasilska društva.

Rudniško društvo se je po sklepu gasilskega kongresa leta 1948 preimenovalo v prostovoljno industrijsko gasilsko društvo. Leta 1952 so začeli obnavljati in širiti gasilski dom ter ga svečano predali v uporabo ob praznovanju 20-letnice društva. Takrat je društvo dobilo tudi svoj prapor.

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja sta dejavnost in članstvo društva začela upadati. Vodstvo rudnika ni imelo posluha za gasilce, zato so iz leta v leto zaostajali za svojo odgovornostjo, v vodstvu društva je zaradi tega prihajalo tudi do pogostih menjav. V začetku devetdesetih let je bil predsednik društva Karel Koželj in poveljnik Marjan Pogorevc in društvo je pri vodstvu podjetja spet znalo upravičiti svoj obstoj, tako da od leta 1994 dalje odlično sodeluje s Premogovnikom.

Bil je večer za čestitke, zahvale in priznanja- PIGD je dobilo državno odlikovanje ob 70. letnici.

V letih 1994 in 1995 si je društvo postavilo velike cilje. Najprej je bilo treba nabaviti novo gasilsko vozilo, saj je bil njihov vozni park zelo zastarel. To jim je uspelo, poleg tega pa so na 69. rednem letnem občnem zboru leta 2001 razvili nov prapor.

Danes so opremljeno in usposobljeno društvo

Letos so v društvu pridobili skoraj novo motorno črpalko Ziegler, ki članom zagotavlja večjo zanesljivost pri intervencijah in na tekmovanjih. Društvo se je opremilo tudi z gasilskimi armaturami, gasilskimi zaščitnimi oblekami, mobilnimi radijskimi postajami, dihalnimi aparati in računalniško opremo.

Ocenjujejo, da so dobro opremljeni in tudi dobro usposobljeni. Letos so bogatejši za 5 gasilskih častnikov in 3 sodnike. Tečaj za izprašanega gasilca obiskujeta 2 pripravnika, tečaj za nižjega gasilskega častnika pa trije.

Samo Žolger je ocenil, da je bilo društvo lani uspešno in zelo aktivno.

Po tem kronološkem pregledu dela PIGD je delovanje in pomen društva ocenil tudi tehnični direktor Premogovnika Velenje mag. **Marjan Kolenc**. Odločitev za ustanovitev gasilskega društva pred 70. leti je ocenil za pravilno in s čestitko ob jubileju nadaljeval: "V Premogovniku Velenje so potencialne nevarnosti vedno prisotne in najcenejša obramba je preventiva. V podjetju imamo urejen sistem dejavnikov, s katerimi zagotavljamo največjo možno stopnjo varnosti. To so načrti obrambe in reševanja, plani ukrepanja v izrednih razmerah, požarni načrti za zunanje objekte, za vsa delovna mesta pa smo lani izdelali oceno tveganja. Kljub temu pa nismo nikoli povsem varni, zato podpiramo tudi delovanje PIGD."

Čestitki ob jubileju sta izrekla tudi član poveljstva GZS **Darko Koželj** in član predsedstva GZ Velenje **Tone Berložnik**. Koželj je poudaril pomen sodelovanja med PIGD in GZS, saj v Premogovniku Velenje že nekaj let poteka usposabljanje nosilcev izolirnih dihalnih aparatov, Berložnik pa je poudaril specifično usposobljenost članov PIGD, ki so sposobni pomagati ljudem in reševati dobrine pod zemljo in na površju. Pohvalil jih je tudi za uspehe, ki jih dosegajo na gasilskih tekmovanjih na vseh nivojih.

Večerna slovesnost se je nadaljevala s podelitvijo priznanj. Prejeli so jih: **priznanje gasilske zveze Velenje 3. stopnje** Marta Pečečnik, Vinko Mihelak, Stanko Grabner, Marjan Slatinšek, Suvad Ljevakovič, Mitja Prisljan in Gregor Moškon, **priznanje gasilske zveze Velenje 2. stopnje** Branko Špeh in Marjan Kirar, **priznanje gasilske zveze Velenje 1. stopnje** Simon Hudournik, **priznanje za 50 let dela** Karel Koželj in Marta Pečečnik, **priznanje za 30 let dela** Jože Pogorevc in Vinko Mihelak, **priznanje za 20 let dela** Viktor Kralj, Marjan Kirar, Boris Špeh in Branko Špeh ter **priznanje za 10 let dela** Robert Rotovnik, Marjan Slatinšek, Milorad Šikman, Samo Žolger, Franc Grudnik, Suvad Ljevakovič, Dušan Kumek in Drago Javornik.

PIGD Premogovnika Velenje je iz rok Darka Koželja prejelo **državno odlikovanje** Gasilske zveze Slovenije, in sicer gasilsko plamenico 2. stopnje. V imenu društva pa je Samo Žolger podelil kipec sv. Florijana, zavetnika gasilcev, Premogovniku Velenje v zahvalo za podporo pri njihovem delovanju. V imenu vodstva Premogovnika Velenje se je za darilo zahvalil mag. Marjan Kolenc.

Ob koncu so slavljencem čestitali in izročili spominska darila številni gostje iz sosednjih gasilskih društev in iz Zaslavja. Vsi so jim zaželeli dobro delo tudi v prihodnje in se priporočili za sodelovanje.

Diana Janežič

Samo Žolger je izročil mag. Marjanu Kolencu kipec sv. Florijana v zahvalo za podporo Premogovnika Velenje društvu.

Škodo bodo utrpeli najmanj krivi

Kakšno škodo in omajanje ugleda Rdečega križa Slovenije so povzročile domnevne nepravilnosti pri upravljanju z denarjem v krovnih organizaciji, bo pokazal čas. Dejstvo pa je, da bodo največjo škodo zaradi manjšega odziva ljudi k humanitarnim akcijam utrpeli najmanj krivi, a najbolj pomoči potrebni.

O dogajanju v RK Slovenije so se želeli podrobneje seznaniti tudi člani izvršilnega odbora osnovne organizacije Rdečega križa v Premogovniku Velenje. 13. marca so sklicali izredni sestanek in nanj povabil tudi predsednika območne organizacije RK Velenje **Jožeta Medveda** (na sliki)

Kot je povedal, naj bi po poročilih kriminalistov pri delovanju podjetja SLORK ne šlo za kaznivo dejanje, temveč za nepravilnosti pri upravljanju denarja. Kakorkoli, pa se to dogajanje v finančnem smislu ne dotika območnih in osnovnih organizacij RK, čeprav je omajalo ugled vseh, ki delajo pri Rdečem križu.

"Dogajanje v RKS oziroma SLORK smo sprejeli z ogorčenjem in rahlim začudenjem, predvsem zato, ker smo zanj izvedeli tako kot drugi ljudje iz medijev. Uradno nas o kakšni krizni situaciji v RKS ni nihče obvestil. Poudariti moram, da med območnimi organizacijami RK in krovno organizacijo ni direktne povezave. Z njo sodelujemo, tako nam nalaga zakon, le v skupnih, večjih akcijah. Takšni sta, na primer, Sosed sosedu, Zidak dobre volje. Sicer pa območne organizacije delujemo povsem samostojno tudi v finančnem smislu. Denar in druga sredstva, ki nam jih darujejo ljudje in donatorji, porabljamo za povsem določene namene in ljudi," je pojasnil Medved. Dejal je tudi, da po tem precejšnjem šoku v območni organizaciji v Velenju niso sprejeli nobenih posebnih ukrepov, čeprav so čutili neprijeten odziv ljudi. Nekateri so poklicali v pisarno območne organizacije, povedali, da ne bodo nikoli več darovali za RK, nekateri so se izpisali iz članstva v RK.

Jože Medved poudarja: "Mi se trudimo delati normalno naprej in v uteho nam je, da se je krvodajalskih akcij, ki so bile izpeljane po teh dogodkih v RKS, udeležilo približno enako število ljudi kot sicer.

Pozivam vse ljudi: stanimo zvesti naši organizaciji, Rdečemu križu, saj pomaga ljudem v stiski. Ljudje, ki so pomoči najbolj potrebni, bodo, žal, občutili posledice vsega dogajanja, pa tega ravno oni ne bi smeli čutili!"

Tudi v osnovni organizaciji RK Premogovnika Velenje so prepričani, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha. Zato so na omenjenem sestanku sklenili, da ne bodo burili duhov z odtegotvenjem članarine v spomladanskem terminu, kot je običajno, temveč so to preložili za nedoločen čas, dokler se razmere uradno ne pojasnijo in nekoliko ne umirijo.

Predsednica OO RK **Damjana Kričej** pa je poudarila, da osnovna organizacija z denarjem, zbranim s članarino, razpolaga povsem samostojno in ga porablja za svoje aktivnosti. Zato je tudi ona pozvala vse člane RK v podjetju, naj ostanejo zvesti tej organizaciji. Poudarila je, naj ljudje predvsem ostanejo zvesti najbolj humanitarni dejavnosti RK, krvodajalstvu, kjer ne gre za zbiranje oziroma trošenje denarja, temveč zgolj za zbiranje krvi za življenjsko ogrožene ljudi.

Prvo priložnost za dokazovanje svoje resnične humanitarnosti in trdne odločenosti pomagati ljudem boste imeli krvodajalci že **24., 25. in 26. aprila**, ko bo v Velenju v organizaciji Zavoda za transfuzijo krvi Ljubljana redna spomladanska krvodajalska akcija.

Diana Janežič

Prva sreča je, da živimo

ALKOHOL "Pri alkoholu najprej pomislim na razdrte, nesrečne družine. Menim, da bi moral biti že osnovni odnos naše družbe do alkohola drugačen, negativen, reklame bi morali ukiniti in propagirati negativen vpliv alkohola na ljudi. Na srečo se nihče izmed delavcev, katerim sem predpostavljen, ne srečuje s problemom alkohola."

BRKI "Do brkov sem prišel po naključju. Ob nekem delu sem si poškodoval zgornjo ustnico in po tem so brki ostali. Ne zdijo se mi nič posebnega, obveznega, kar obdržal sem jih. Res pa je, da je tega že trideset let."

CISTERNA "Cisterna me, seveda, takoj spomni na gasilstvo oziroma gasilerijo, kot ji pravim, saj moje življenje je že dolgo z njo tesno povezano. S cisterno nekemu pripeljem odrešilno vodo, bodisi za pitje ali pa za pogasitev požara. Voda je človeštvu nasploh zelo pomembna, premalo jo znamo ceniti in preslabo varujemo naše okolje, da bi ohranili zadostne količine vode za življenjske potrebe tudi kasnejših generacij."

ČAS "Časa mi vedno primanjkuje, tako pri delu, pri družini in pri gasileriji. Previdno si moram razporediti delo in obveznosti čez cel dan, da čas koristno izrabim in najbolj pomembne opravke vendarle pravočasno opravim. V ta namen tudi zgodaj vstajam. Če vstanem ob 4. uri, sem že malo pozen. Tako vstajam petnajst minut do štirih, se pripravim na nov dan, pregledam časopis in se odpravim v službo. Okrog pol šestih sem že na delovnem mestu in pripravim vse, kar je potrebno, da lahko začnejo ljudje ob šestih delati. Tudi zvečer ne hodim s kurami spat, k počitku se odpravim okrog 23. ure, če pa je potrebno, tudi kasneje. V prostih dneh ob koncu tedna je moj delovni ritem malo lažnejši, a ne bistveno, saj v postelji ne zdržim dlje kot do 6. ure. Malo spim, a več spanja niti ne potrebujem, tako da lahko čas koristno uporabljam."

DRUŽINA "Družina mi zelo veliko pomeni, zaradi vseh mojih dejavnosti pa preživim z njo bolj malo časa. Največ se vidimo v večernih urah, žal pa takrat vnuki že spijo. Imam namreč že dva vnuka, kmalu pa bodo

trije. Upam, da bo kmalu drugače in bom lahko več časa preživel v družinskem krogu. S hčerkino družino živimo skupaj v hiši, sin pa živi s svojo družino v sosednji hiši, ki je moja rojstna hiša in smo jo pred kratkim preuredili, v njej pa živi tudi moja mama."

ELEKTRIKA "V mojem mladostnem razmišljanju o prihodnosti elektrika ni bila na prvem mestu. Oče je bil krojač, obrtnik, in želel je, da bi to postal tudi jaz. Mene pa ni privlačilo nenehno zadrževanje v enem prostoru, tako sem se odločil, da bom električar. Zaradi zapletov pri vpisu šolanja v Mariboru in njihovih zahtev po praktičnem delu, sem se že leta 1963 zaposlil v ESO, kasneje pa potem vpisal v RŠC, v šolo za električarja. Leta 1967 sem se izučil za električarja, potem pa sem se zaposlil v RLV, pri montaži in jami, in delal do odhoda k vojakom leta 1968. Po odsluženju vojaščini sem se ponovno zaposlil v ESO in delal v njem do leta 1985, najprej kot električar, potem skupinovodja in na koncu vodja objektov. Osemnajst let sem delal na terenu, leta 1985, ko so bili zgrajeni NOP, pa sem začel delati v RLV kot nadzornik vzdrževanja objektov NOP. Sedaj sem zaposlen v HTZ kot vodja vzdrževanja in montaže v profitnem centru ESTO. Tako sem vsa leta delal z elektriko, moje delo me veseli, je pa to tudi odgovorno delo."

FINANCE "Vedno premajhne, ampak s pametnim obračanjem denarja se da marsikaj narediti. Želje je treba prilagoditi svojim zmožnostim, pa je vse v redu. Pomanjkanja ne občutim, preveč denarja pa tudi nimam."

GASILSTVO "Gasilec sem postal pri desetih letih, vpisal me je oče, ki je ravno takrat šival gasilske uniforme. Član gasilskega društva sem bil dolgo, z leti pa sem postal član upravnega odbora društva, mentor mladine, predsednik mladinske komisije, tehnični vodja društva, dokler nisem leta 1993 postal poveljnik Prosto-voljnega gasilskega društva Velenje,

Jože Drobež, vodja vzdrževanja in montaže v profitnem centru ESTO

leta 1998 pa še poveljnik Gasilske zveze Velenje in sedaj sem tudi v poveljstvu regije. Gasilstvu sem predan s srcem, vse delo rad opravi dobro, verjetno tudi zato porabim za gasilerijo veliko časa. Prihodnje leto so v našem društvu volitve in takrat se nameravam malo razbremeniti vodilnih mest in spet postati navaden gasilec. Sem pa, seveda, v vseh teh letih gasilstva napredoval tudi po izobrazbi, in tako sem višji gasilski častnik druge stopnje. Gasilstvu je predana cela moja družina, razen mame. Sin in zeta sta zaposlena kot gasilca, žena, hčerka in snaha so gasilke, vnuke pa bi rad odvrnil od gasilstva, da bi jim v življenju ostalo več časa za druge stvari, vendar izgleda, da mi ne bo uspelo. Za prostovoljno gasilstvo namreč jaz porabim res veliko časa, vsaj toliko kot za službo, velikokrat pa še več."

HTZ "Moja firma. Ob ustanovitvi hčerinskih firm smo bili večinoma vsi malo presenečeni, ker smo zapuščali Premogovnik, v katerem smo delali veliko let. Mislim, da se bo HTZ ob takšni delovni vnemi, kot je prisotna sedaj, prebil na trg in uspel. Seveda pa vemo, da so razmere na tržišču krute, da je naša firma še nepoznana, nima referenc. V profitnem centru ESTO moji predpostavljeni vlagajo veliko napora v to, da bi se prebili na tržišče ter postali poznani in priznani."

IDEJA "Idej je veliko, niso pa vse uresničljive. Svojih idej nikomur ne vsiljujem, rajši mu pustim, da oblikuje svoje ideje in se potem o uresničevanju idej dogovorimo, uskladimo mnenja in najdemo najboljšo skupno rešitev."

JAMA "V jami sem začel delati po končanem šolanju leta 1967. Takrat sem bil skupaj z dvanajstimi najboljšimi sošolci izbran za odhod na delo v novo stanovanjsko naselje v Beograd, vendar meni ni bilo najbolj

do tega. Opravil sem sicer vse potrebne priprave na odhod, tudi predčasni zaključni izpit, vendar sem potem rajši ostal doma in se zaposlil v jami. V jami sem delal nekaj manj kot eno leto, potem pa sem odšel k vojakom. Kasneje, ko sem bil zaposlen v ESO, sem bil še večkrat kot električar posojen za razna montažna dela v jamo. To je trajalo kakšni dve leti, potem pa sem se od jame poslovil. Ko je začel ESO delati na trgu, se je začelo moje terensko delo. Moj prvi teren so bili stanovanjski bloki na Foitovi cesti, sledila je osnovna šola Anton Aškerc, kjer sem že bil skupinovodja, nadaljeval sem pri izgradnji velikih skladišč Gorenja, od tam pa sem že odšel tudi na terensko delo izven Velenja. Potem sem delal v Železarni Ravne, Nuklearni elektrarni Krško, v Rogatcu, tujini sem se nekako izognil, sem pa kot vodja objekta delal po Jugoslaviji, v Slavonski Požegi in v Črni Gori. Leta 1980 sem terensko delo sklenil in začel delati pri izgradnji nadomestnih objektov Nove Preloge, leta 1985 pa sem se kot nadzornik elektro vzdrževanja tudi zaposlil pri mehanizaciji RLV."

KATJA IN MITJA "Katja je moja hčerka, rojena 1976. leta, sin pa je Mitja, rojen 1971. leta. Hčerka že ima sina Žana, pričakuje pa v kratkem še enega otroka. Tudi sin že ima sina Jerneja, tako da sem dedek že dvakrat. Hčerka je vrtnarka v podjetju PUP, sin pa je šel po mojih stopinjah in postal električar, bil vmes že tudi zasebnik, sedaj pa je zaposlen kot gasilec. Zelo se razumemo, še nikoli se nismo sporekli in upam, da bo tako tudi ostalo."

LAŽ "Kratka, vendar neprijetna beseda. V podjetju na laži nisem naltel, zato pa pri gasileriji večkrat. Včasih so te laži prepoznavne kot velikodušne oblube, ki jim sledi razočaranje."

MARJANA "To je moja žena. Spoznal sem jo leta 1970 v šolskih klopeh, po šestih mesecih sva se poročila, živela najprej pri mojih starših, leta 1971 sva dobila sina, leta 1973 pa sva se odločila za gradnjo hiše ob domu mojih staršev in s skupnimi močmi je bila hiša 1976. leta zgrajena. Vselila sva se v popolnoma zgrajeno hišo, brez kreditov in takrat se je rodila tudi Katja, naša družina pa je postala štiričlanska. V vseh letih našega skupnega življenja ni bila nikoli izrečena nobena žal beseda, z Marjano sva vse težave delila in bila vsa leta srečna."

NA POMOČ! "Ta klic mi pomeni veliko, pa ne samo zato, ker sem gasilec, temveč zato, ker vedno rad priskočim na pomoč človeku, ki je pomoči potreben. Res pa je to pozdrav gasilcev in za gasilca je še posebej pomembna in potrebna humanost. Kdor te humanosti do drugih in tudi do premoženja ne čuti, je težko gasilec. Vsak trenutek moraš biti pripravljen izpostaviti sebe, da lahko komu pomagaš. Vstaneš ponoči, ko večina ljudi spi, divjaš v gasilni dom, ne pomisliš na nevarnost na cesti, ne oziraš se na vreme, pozabiš na svoje življenje in svojo družino. Vse to bi morali vedeti tudi tisti, ki prijavljajo lažne požare. Lani je bilo v občini Velenje kar 160 gasilskih intervencij, alarmiranje gasilcev je tiho, zato ljudje niti ne vedo za naše akcije."

OTROŠTVO "Rojen sem leta 1948 v zaselku Podkraj, ki smo mu takrat rekli Zabrdo. Tu sem preživel otroštvo, odhajal v šolo in odrasel. Spomini na otroštvo so lepi, bil je čas brezskrbnosti. Trije otroci smo bili, sestra Draga se je rodila tri leta za menoj, veliko pozneje, ko sem imel že dvanajst let, pa še sestra Zdenka."

PODKRAJ "V Podkraju živim celo svoje življenje, rasel sem z njim od tistih nekaj hiš, ki so v mojih spominih iz otroštva, do sedanjega velikega Podkraja, ki je pravo mestno naselje. Kako majhen je bil včasih naš kraj, pove že podatek, da je imela naša hiša številko 3, pa živimo v sredini Podkraja. Podkraj je zelo lep, bil pa mi je še bolj všeč, ko je bil bolj kmetijski. Moti me, ker sedaj prvi del Podkraja imenujejo Prihova, tega imena pa jaz iz svoje mladosti ne poznam."

RESNICA "Resnica mi pomeni veliko, laži ne maram. Veliko pa mi pomeni tudi, da upoštevamo, se držimo tistega, kar se dogovorimo. Za vsako delo je namreč to zelo pomembno."

SREČA "Prva sreča je, da sploh živimo. Zame pa je še dodatna sreča, da živim v takšnem okolju, kot ga imam, in med ljudmi, ki so mi blizu in se razumemo. Lahko rečem, da sem imel do sedaj v življenju srečo."

ŠOLANJE "Zaradi mojega dela je bilo po rednem šolanju potrebno še dodatno izobraževanje, zato sem se veliko šolal tudi ob delu. Opravil sem šolanje za delovodjo, razne tečaje in izpite, pred kratkim sem opravil tudi usposabljanje in državni izpit za vodjo energetskih naprav. Veliko pa je bilo tudi šolanja pri gasilcih, tako za poveljnika, za višjega gasilskega častnika in specialnosti za posebne namene,

kot je reševanje v cestnem prometu, tečaj za nevarne snovi, tečaj za nosilca dihalnih aparatov, tečaj za strojnika. Na nek način so bila tudi izobraževanja pri gasilcih povezana z mojim delom v službi, saj znanja ni nikoli preveč."

TOVARIŠTVO "Brez tovarištva ne moreš biti niti dober sodelavec v službi niti dober gasilec. Še posebej moram poudariti, da pri gasilcih brez tovarištva sploh ne gre. V reševalni akciji sam ne narediš veliko, potrebuješ pomoč, kritje tovarišev, ki te ne pustijo na cedilu. Tovarištvo ima tu velik pomen. Bilo pa bi tudi veliko manj preprirov, nesporazumov, če bi bili ljudje nasploh boljši tovariši."

UNIFORMA "1958. leta sem kot pionir gasilec dobil svojo prvo uniformo in moja uniforma je še sedaj gasilska, nanjo pa sem zelo ponosen. Spoštujem tako svojo kot tudi druge uniforme, pri nošenju uniforme pa je zame pomembno tudi obnašanje. Ko uniformo nosiš, ne predstavljaš le sebe, ampak tudi organizacijo, katere uniformo nosiš."

VELENJE "Spominjam se starega dela mesta, iz katerega je zrastle sedanje mesto, in tudi vseh travnikov, na katerih stoji Velenje. Že zelo mlad sem bil med uarniki pri regulaciji Pake, sodeloval sem pri ureditvi mestnega parka, za katerega upam, da bo kmalu spet postal lep in bo upravičil ime Sončni park. Na Velenje sem ponosen in ga tudi zelo dobro poznam, saj mislim, da ni nobene ulice, v kateri ne bi sodeloval pri gasilskem reševanju."

ZABAVA "Nisem ljubitelj bučnih zabav, veselice, plesov. Razvedri me že pogovor, debata s prijatelji. Rad sem v družbi, brez alkohola. Všeč so mi praznovanja v krogu družine, razni rojstni dnevi. Veliko mi pomeni tudi dopust, počitniško prikolico imamo postavljeno v Fiesi in proste poletne dneve z ženo sama ali pa v širšem družinskem krogu preživiva tam, začnemo pa že s prvomajskimi prazniki. Bila pa sva z Marjano letos tudi v Moravskih toplicah, v apartmaju našega sindikata in bilo nama je tako všeč, da bova tudi takšen dopust še kdaj ponovila."

ŽELJE "Želje si izpolnjujemo, kot nam dopuščajo zmogljivosti. Moja želja je, da se v prihodnjem letu malo razbremenim v gasilstvu, tako da bi mi ostalo več časa za družino. Želim si zdravja in če bo zdravje, naj vse drugo ostane kar tako, kot je."

Dragica Marinšek

Ligaške tekme dobro obiskane, telovadnice pač ne!

Letošnja tradicionalna podelitev priznanj in pokalov najboljšim ekipam v tekmovanju delavskih športnih iger za leto 2001 je bila priložnost tudi za pogovor o bodočnosti rekreacije ob ustanavljanju športnega društva. Kot je bilo slišati, se za sedanje oblike ligaških tekmovanj ni treba bati.

5. marca zvečer je bilo v Restavraciji Klub tradicionalno srečanje športnih referentov ob zaključku delavskih športnih iger.

Preden so razglasili najboljše ekipe v tekmovanju za leto 2001 in podelili priznanja in pokale, so se za dolgoletno delo pri športu in rekreaciji v Premogovniku Velenje zahvalili **Janku Špindlerju**, ki se je upokojil.

Nato pa se je razvnela daljša razprava o prihodnosti rekreacije v podjetju ob tem, ko ustanavljamo športno društvo. Mnenj, vprašanj, predlogov in dilem je bilo veliko, nato pa je **Evgen Rožkar**, referent za preventivo, pojasnil osnovno idejo športnega društva.

Sedanji način organiziranih ligaških tekmovanj in drugih oblik rekreacije za zaposlene v poslovnem sistemu naj bi ostal in tudi vodstvo podjetja naj bi še naprej namenjal sredstva zanj. V športno društvo pa se bi lahko včlanili vsi, ki bi jih pritegnila njegova ponudba.

Delno naj bi delovanje društva financiral tudi sindikat, zato naj bi bila članarina različna za člane sindikata in nečlane ter za člane, ki niso zaposleni v poslovnem sistemu. Organizatorji bi poskrbeli za številne ugodnosti imetnikov članske izkaznice v rekreacijskih objektih po Sloveniji.

Pri društvu naj bi delovale tudi sekcije za posamezne športne panoge in njihovi člani bi se lahko udeleževali tekmovanj na različnih nivojih v občini. To bi vsekakor popestrilo rekreativno dejavnost.

Poleg te razprave je bilo na omenjenem srečanju slišati tudi pohvalne besede o organizirani rekreaciji. Predsednik komisije za šport in rekreacijo **dr. Slavko Plazar** je sicer ugo-

tavljal, da se članstvo v komisiji in udeleženci rekreativnih tekmovanj starajo, a bil prepričan, da je zato pri vseh več modrosti in izkušenj. Menil je, da komisija upravičuje svoje delovanje in se trudi vnašati tudi novosti; letos, na primer, je nova panoga badminton.

Predsednik sindikata **Tomo Lipnik** je poudaril pomen tekmovanj za sproščanje adrenalina in energije na športnih igriščih, kar mnogim delavcem pomaga do bolj zbranega dela na delovnih mestih.

Prejšnji predsednik sindikata **Jože Kožar** je poudaril, da je Premogovnik Velenje eno redkih podjetij v Sloveniji, kjer še imamo takšen način organizirane rekreacije, posebej pa preventive.

Janko Špindler je menil, da so ligaška tekmovanja dobro obiskana, bolj pa bi lahko bile polne telovadnice.

Nekaj kritičnih besed je bilo izrečenih na račun že drugo leto odpadlega tekmovanja v veleslalomu, ki ga tradicionalno organiziramo na Golteh. Lani je bil vzrok pomanjkanje snega, letos ustavitve nihanke.

Referenti so se spraševali, zakaj tekme ne organiziramo v kakšnem drugem zimsko-športnem središču. Odgovorni za to področje so dejali, da naj bi se z vrnitvijo dejavnosti rekreacije in preventive z Gosta v Premogovnik Velenje in ustanovitvijo športnega društva te zadeve uredile.

Kdo so bili najboljši?

Tej zanimivi in koristni razpravi je končno sledila podelitev. Iz rok **Jožice Peterlin** so pokale za prva mesta prejeli športni referenti teh obratov in služb:

Janka Špindlerja bomo pogrešali. Nas bo tudi on?

- ✓ Invalidskega podjetja HTZ za zmage v šahu, 1. moški teniški ligi, kegljanju in streljanju, kjer so tekmovalе ženske,
- ✓ Elektrostrojne dejavnosti za zmage v ribolovu, malem nogometu za veterane in odbojki,
- ✓ Strokovne službe za zmage v 2. moški teniški ligi, namiznem tenisu in kegljanju žensk,
- ✓ Jamski transport za zmago v 1. ligi malega nogometa,
- ✓ Zračenje v 2. ligi malega nogometa,
- ✓ Priprave v streljanju,
- ✓ Jama Preloge v rokometu,
- ✓ ženska ekipa S&Š v tenisu.

Ekipne uvrstitve v posameznih panogah!

Moški

Šah: 1. IP HTZ, 2. Priprave, 3. Strokovne službe, 4. Praktično izobraževanje, 5. Klasirnica, 6. Zračenje;

Ribolov: 1. Elektrostrojna dejavnost, 2. Priprave, 3. IP HTZ, 4. Klasirnica, 5. Jama Preloge, 6. Zračenje, 7. Jama Škale, 8. Praktično izobraževanje, 9. Jama Pesje, 10. Jamski transport;

Mali nogomet 1. liga: 1. Jamski transport, 2. Klasirnica, 3. Elektrostrojna dejavnost, 4. Jama Preloge, 5. Jama Pesje, 6. Jama Škale;

Mali nogomet 2. liga: 1. Zračenje, 2. Strokovne službe, 3. IP HTZ 2, 4. Elektrostrojna dejavnost 1, 5. IP HTZ 1, 6. Priprave;

Mali nogomet veterani: 1. Elektrostrojna dejavnost, 2. IP HTZ, 3. Jamski transport, 4. Jama Škale, 5. Klasirnica, 6. Priprave, 7. Jama Preloge, 8. Praktično izobraževanje, 9. Jama Pesje, 10. Zračenje;

Tenis 1. liga: 1. IP HTZ, 2. Strokovne službe 1, 3. Jamski transport, 4. Zračenje, 5. Jama Preloge, 6. Klasirnica, 7. Elektrostrojna dejavnost, 8. Jama Pesje;

Tenis 2. liga: 1. Strokovne službe 2, 2. Priprave, 3. Praktično izobraževanje, 4. IP HTZ 2, 5. Jamomerstvo, 6. Jama Škale;

Kegljanje: 1. IP HTZ, 2. Strokovne službe, 3. Jama Škale, 4. Klasirnica, 5. Elektrostrojna dejavnost, 6. Praktično izobraževanje;

Namizni tenis: 1. Strokovne službe, 2. Klasirnica, 3. Zračenje, 4. Jama Škale, 5. Elektrostrojna dejavnost, 6. IP HTZ;

Streljanje: 1. Priprave, 2. Elektrostrojna dejavnost, 3. Strokovne službe, 4. Jama Preloge, 5. Klasirnica, 6. Jama Škale, 7. Zračenje, 8. Praktično izobraževanje, 9. IP HTZ;

Rokomet: 1. Jama Preloge, 2. Strokovne službe, 3. Jamski transport, 4. Elektrostrojna dejavnost, 5. Klasirnica, 6. Priprave, 7. Zračenje, 8. Jama Škale, 9. IP HTZ;

Odbojka: 1. Elektrostrojna dejavnost, 2. Jama Preloge, 3. Strokovne službe, 4. Klasirnica, 5. Zračenje, 6. Priprave, 7. Praktično izobraževanje.

Ženske

Tenis: 1. S&Š, 2. Dami, 3. Soni, 4. Chang, 5. Viva, 6. MI3, 7. Men, 8. Vim, 9. Spin, 10. Evro;

Kegljanje: 1. Strokovne službe, 2. IP HTZ;

Streljanje: 1. IP HTZ, 2. Strokovne službe.

Diana Janežič

1:55,82

Kombinacija števil, ki bo ostala zapisana v zgodovini slovenske atletike, ki je ne bo nikoli pozabila Jolanda Čeplak in ki jo zna kadarkoli na pamet povedati vsak ljubitelj atletike v Sloveniji.

Neverjetna kombinacija števil, ki se je 3. marca popoldne na Dunaju ustavila v nov svetovni rekord v dvoranskem teku na 800 metrov. "A jaz sem prva?" je vsa zadihana in presenečena spraševala Jolanda Čeplak. Ni mogla verjeti – le za nekaj trenutkov, danes še kako verjame – da je bila hitrejša od avstrijske tekmice in favoritinje Stephanie Graf.

Ko ji je Herman Meier obesil okoli vratu zlato kolajno kot evropski prvakinji, je še kako verjela. In z njo vsi, ki so bili prepričani, da morajo Jolandino trdo petnajstletno delo, treningi, odrekanja in številni uspehi enkrat obroditi tudi obilen sad.

Kako veseli smo bili Velenjčani z njo, kako ponosni smo nanjo, smo dokazali 4. marca zgodaj popoldne na Titovem trgu. Ker ji vsi nismo mogli stisniti roke in čestitati, smo lahko le zaploskali in zavriskali. Bravo! /dj/

10. tradicionalni turnir v tenisu

V soboto, 16. marca, je bil na teniških igriščih v Beli dvorani odigran že 10. tradicionalni turnir v tenisu za žrebane moške in ženske dvojice.

Moških je bilo prijavljenih 22 in so z igrami pričeli ob 14. uri. Ženski del je predstavljalo 8 tekmovalk, ki so s svojimi igrami pričele ob 17. uri. Za izvedbo turnirja je poskrbel Dani Martinšek, ki je tako kot že mnogokrat tudi ta turnir vodil in speljal brez zapletov, tekmovalci in tekmovalke pa so z zanimivimi dvoboji poskrbeli, da turnir ni bil dolgočasen tudi za gledalce.

Rezultati!

1. mesto pri moških sta si priigrala **Jani Gorjanc** in **Muharem Halilović**, **2. mesto** sta osvojila **Aleš Žavbi** in **Jože Satler**, **3. mesto** sta zasedla **Jože Podpečan** in **Marjan Velunšek**, **4. mesto** pa je ostalo **Marjanu Nikoliču** in **Jerneju Vogrinu**.

Pri ženskah sta si **zlati medalji** okoli vratu obesili **Ida Kumer** in **Darja Rehar**, **srebro** je šlo v roke **Dijani Žagar** in **Mileni Krofl**, **bronasto medaljo** za **3. oziroma 4. mesto** pa sta dobila para **Ana Špoljar** in **Slobodanka Gomboc** ter **Jožica Kumer** in **Romana Pečovnik**.

Najboljšim je medalje podelil Evgen Roškar, ki se je vsem zahvalil za udeležbo in jih povabil tudi na naslednji turnir. Ob tej priložnosti je izrazil tudi željo, da se čimveč prisotnih in vseh sodelavcev poslovnega sistema Premogovnik Velenje včlani v nanovo ustanovljeno športno društvo. /dž/

Zmagovalki: Ida Kumer (levo) in Darja Rehar

Zaplešimo za zdravje

Četrtek. Tudi danes drviva po Šaleški aveniji. Samo skok do Šoštanja, da odložiš mamo, ki kljub svojim osemdesetim letom še vedno prepeva v pevskem zboru, in potem nazaj, v prostore krajevne skupnosti Center desni breg, kjer nas čaka naš plesni mojster Lojze, glasba in ritem ter vedno, prav vedno, uro in pol prijetnega sproščujočega druženja.

Človek ne glede na spol, starost, raso ali mesto, kjer je pognal korenine in mu teče življenje, skozi gib, povezan z glasbo in ritmom izraža svoja občutja, veselje, žalost, bolečino, strast in erotičnost. Nekateri plesi so stari tisočletja, drugi le nekaj let. Nekateri so se kot modna muha pojavili šele včeraj, spet drugi se z leti spreminjajo, razvijajo in nato počasi tonejo v pozabo.

Oblik plesa je neskončno mnogo - od radostnega otroškega rajanja, obrednega plesa plemen, pa vse do idiličnega dunajskega valčka, baleta ali vrhunskega športnega plesa.

Ples je lahko odraz ljubezenske izpovedi ob dvorjenju dekletu. V številnih primitivnih plemenih je še vedno povezan s prošnjo za dež in dobro letino ali pa je sestavni del energetske in psihične priprave za boj s sovražnim plemenom. Številnim pa predstavlja vrhunsko gibalno umetnost ali zahteven vrhunski šport. Med ljudmi se najpogosteje javlja kot družabni ples, karneval, ljudski ali etnični ples in spet drugič je lahko ples vrhunskih umetnikov (balet, musical, sodobni ples, jazz, športni ples).

Ples je govorica telesa, hkrati pa je tudi odsev kulture naroda in posameznika v njem. Kot otroci rajamo in se z njim veselimo življenja, kot mladostniki z njim obvladujemo gibanje telesa, se spoznavamo in iščemo stike z nasprotnim spolom, v zrelih letih pa nam služi kot rekreacija.

Še danes se ob pogostem popotovanju v lastno preteklost ustavim ob slikah, ko smo se otroci iz soseske igrali ringa raja, pa tudi številnih večerov, ko me je mama (vsak četrtek zvečer) ob glasbi iz hreščečega radia prišla za roke in poskušala ritem svojega telesa preliti v moje telo. Sprva je šlo težko, bilo pa je pravo veselje, ko sem obvladal valček in polko. Še posebno, ker je v ozadju visel tudi nauk, da mora vsak fant znati plesati, saj bo sicer v očeh dekleta izpadel kot prava neroda. Že takrat, daleč nazaj, sem

spoznaval, da je ples vrednota in del osebne kulture.

Ples je dobra in prijetna telesna aktivnost

Drago Ulaga je o plesu pred leti zapisal takole: "Če motrimo družabne plesne z vidika motorike, ugotovimo, da gre za ritmične kratke in dolge korake, za obrate, zasuke, poskoke in za poseben stil gibanja pri različnih plesih. Gre za okretnost, ravnotežje v prostoru in preciznost, za takt, tempo, ritem, lahkotnost, ki se odraža v eleganci gibanja, za estetiko.

Za nekatere moderne plesne je značilno, da jih obvladajo zares mojstrsko samo plesalci z odlično fizično kondicijo. Da ne bi plesa kot športne panoge podcenjevali, naj omenimo, da potroši plesalec foxtrota na minuto 5,2 kaloriji, to je približno toliko, kolikor potroši igralec namiznega tenisa (5,8 kcal) ali pešec, ki hodi s hitrostjo 5,5 km na uro."

Ples je nedvomno aerobna telesna aktivnost, saj izredno ugodno vpliva na srce, žilje ter splošno počutje. Poleg tega vpliva tudi na mišice in skelet, na motorične sposobnosti, gibljivost, ravnotežje, moč in hitrost. Ima celovit in blagodejen vpliv na telo in duševnost.

Športni plesalci pri quickstepu dosežejo frekvenco srčnega utripa do 192 v minuti, pri večini latinsko-ameriških plesov pa se številka pomakne tudi na 210 utripov minuti. Poraba kisika pogosto doseže vrednosti od 43 do 61 ml/kg/min, kar plesalce uvršča ob bok tekačem na dolge proge, plavalcem, kolesarjem in smučarskim tekačem.

Ljudje plešemo zaradi uživanja v gibanju in glasbi, zaradi druženja in sprostitve. Glasba in ples preprečujeta stanje porušenega ravnovesja. Ritmično gibanje deluje proti stresu in pogosto vzpostavlja stanje harmonije. Deluje proti strahu, včasih pa ga lahko tudi povzroči. Si predstavljate topotanje teles, poslikanih z bojnimi barvami, visoko dvignjene roke, ki jih krasi sulice in loki, ritmično gibanje teles, v ozadju pa bobni, tolkala, vonj po ognju in pesem?

Včasih je bil ples nepogrešljivo povezan s pripravo za lov in borbo, vedno je spremljal rojstvo, svatbo ali smrt. Grškim filozofom je bil ples

lepih plesalk spodbuda za razmišljanje, mnogim umetnikom pa vzpodbuda k ustvarjanju. Bogatim Arabcem, pa tudi številnim drugim, je bil (in je še) v zabavo in uvod v erotične igre.

S plesom širimo svoje energetske polje in dvigamo lastno imunsko odpornost. Energetska polja se ob plesu združujejo in širijo, telesa pa se ob glasbi in ritmu zlivajo v eno. Čas in prostor se počasi umakneta. Pojavi se lahkotnost, čudovito lebdenje in plavanje po prostoru. Zaradi sproščanja energije dobimo občutek moči in radosti. Tudi več urno plesanje nas skoraj ne utruja.

Med gibanjem raziskujemo in spoznavamo svoje telo ter meje svojih telesnih zmoglosti. Nenehno se upiramo sili teže, drvimo skozi prostor in čas. Telo je preplavljeno z adrenalinom, dinamično sledimo glasbi in ritmu, ob tem pa srce veselo utripa, se krepi in postaja močnejše.

Ples je tudi metoda zdravljenja

Že več desetletij je od tega, ko so ples uporabili tudi kot metodo zdravljenja. Plesalke izraznega plesa so pričele plesati z duševnimi bolniki, da bi jim ublažile duševne napetosti.

Od takrat pa do danes je ta oblika zdravljenja doživela številne dopolnitve. Specializirani psihoterapevti s plesom zdravijo ljudi, ki imajo težave z vzpostavljanjem stikov, pomanjkanjem samozavesti ali pa se soočajo z neprestanim strahom. Bolniki s plesom izražajo svoja čustva. Telesno doživetje deluje na njih močnejše kot govorjenje: strah postopno izgine, samozavest se okrepi, znova se poraja veselje ter želja po življenju.

V zadnjem času je ples postal prava modna muha za urjenje telesne pripravljenosti. Številni posamezniki se iz športnih dvoran ali fitnessov selijo v plesne dvorane. Zaradi dinamičnosti, različnosti in družabnosti je ples

priljubljen tako med mladino kot med srednjo in starejšo populacijo.

Nedvomno je dobra kondicijska vadba, saj vključuje najrazličnejše gibe, obrate in skoke, ki obremenjujejo skoraj vse mišice telesa. Z njim urimo ravnotežje, gibčnost, držo in dihanje. Pri vseh plesih se učimo obvladovati telo. Naučiti se moramo zaporedja korakov in jih povezati v majhno koreografijo, zato je mnogo bolj zanimiv kot trening v fitnesu.

Z vsako uro vadbe postajajo gibi hitrejši in bolj natančni, koraki pa se vse bolj gladko in tekoče zlivajo drug v drugega. Po napornem treningu nam nikoli ni žal truda. Dinamična vadba nas sicer nekoliko utruji, poskrbi za številne kapljice potu, v mišicah čutimo rahlo utrujenost, maščobe pa se počasi plazijo iz telesa.

Če poskrbimo še za ustrezno nadomestitev izgubljene tekočine, postane ob boljši prekrvavitvi tudi koža bolj prožna in elastična. Tudi sklepi so boljše prekravljeni in gibljivost v njih je popolnejša. Na moči in elastičnosti pridobijo tudi vezivna tkiva in sklepne ovojnice.

Predvsem pa je pomembno, da se v telo in dušo naselijo radost, občutek lepote, moči in zdravja. Ples nam je v veselje, hkrati pa nas pomirja in sprošča. Čedalje boljše obvladovanje telesa nam prinaša duhovno moč in samozavest. Naučimo se reda, predvsem pa vztrajnosti. Ob vsem tem pa se moramo prilagajati partnerju ter upoštevati tudi druge pare na plesišču. Gibanje nenadoma postane urejena pravljica.

Ni nam treba za deveto goro. Ni nam treba čez devet vod. Zberimo pogum in ob koncu tedna povabimo dekle ali ženo na ples. Če nam gre dobro, O.K., sicer pa nas bo pot zanesla do prve plesne šole.

Dame in gospodje - izvolite. Parket je vaš. Zaplešimo za zdravje.

prim. Janez Poles, dr. med.-internist

Zahvala

Ob smrti moje mame

Milke Đuričić

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v Jami Škale, odkop k. 45 za izrečena so alja in denarno pomoč. Hvala tudi sindikatu podjetja za darovano cvetje in sveče.

Mile Đuričić

Športnemu društvu smo vse bližje

Da v Premogovniku Velenje ustanovljamo športno društvo, zdaj govorijo že vsi, bolj malo pa jih natančno ve, kako aktivnosti tečejo in do kam smo prišli. Zatorej nekaj zadnjih vesti!

Športno društvo Jezero je bilo ustanovljeno že leta 1997, a nikoli aktivirano. Kot je bilo nazadnje sklenjeno, tudi ne bo, ampak bo ustanovljeno **ново športno društvo** v okviru Premogovnika Velenje, skupno soglasje k njegovi ustanovitvi pa morata dati svet delavcev in sindikat Premogovnika Velenje, podpreti pa ga morajo tudi razširjeni kolegij direktorja, vsi športni referenti, sindikalni zaupniki in rekreatorji.

Sklep o tem je bil sprejet na zadnji seji izvršilnega odbora sindikata 25. marca, kjer so sprejeli še nekaj zaključkov glede delovanja športnega društva in med drugim, da mora delovna skupina za ustanovitev športnega društva (v njej so dr. Slavko Plazar, Branko Mlinšek, Miran Božič, Janez Gorjanc, Evgen Roškar in Tomo Lipnik) dopolniti pripravljene **program dela društva** za sezono 2002/2003 in ga finančno ovrednotiti.

Omenjena delovna skupina je program dopolnila in ga 2. aprila predstavila komisiji za šport in rekreacijo, ki ga je podprla. Ta program bo obravnaval še izvršilni odbor sindikata in udeleženci razprave na komisiji za šport in rekreacijo ne vidijo razloga, da ga ne bi tudi sprejel. Če temu bo tako, bo IO sklical razširjeno sejo zбора zaupnikov skupaj s svetom delavcev ter pridobil še podporo drugih, zgoraj omenjenih organov in skupin. Na podlagi soglasja in podpore vseh bo nato sklican ustanovni zbor športnega društva, na katerem naj bi imenovali tudi organe društva in pripravili dokumente za začetek njegovega delovanja.

Program, ki ga je pripravila delovna skupina, se nanaša na izvajanje športno-rekreativnih aktivnosti po 1. maju letos. Če bo do konca aprila ustanovljeno športno društvo, bo izvajanje programa prevzelo društvo, sicer pa bo program tekkel v okviru TRC Jezero kot dosedaj.

Za vse, ki vas dogajanje okoli športnega društva zanima in komaj čakate, da bo začelo delovati, še tole: 15. aprila, pri izplačilu marčevske plače, zaposleni ne bomo v kuvertah prejeli članskih izkaznic športnega društva, ampak bomo prej podpisovali **pristopne izjave** in šele na njihovi podlagi prejeli članske izkaznice.

Ugodnosti, ki jih bomo imeli člani društva, so odvisne od števila članov društva ter od odločitev upravnega odbora športnega društva in finančnih možnosti zanje. Vsekakor naj bi vse aktivnosti v zvezi s športnim društvom bile sklenjene do konca aprila in društvo naj bi začelo z delom. /dj,tl/

Zahvala

Celotnemu kolektivu Premogovnika Velenje, kadrovske slu bi, posebno pa gospodu Vinku Čuješu se iskreno zahvaljujem za organizacijo in izvedbo pogrebne svečanosti, ki ste jo opravili ob smrti mojega mo a, vašega upokojenega rudarja

Jo eta Kotnika

iz Braslovč. Takšna pozornost do bivšega delavca, nam, njegovim najbli jim, veliko pomeni in ob spominu nanj lajša bolečine v mislih, da so ga imeli tudi drugi radi.

Anica Kotnik

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

Jo eta Švajgla

se zahvaljujem sodelavcem v IP HTZ PC ESTO in Premogovniku Velenje za izrečena so alja, podarjeno cvetje in sveče ter rudarski godbi in častni stra i za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sin Jo e Švajgel z dru ino

UPRAVA PREMOGOVNIKA VELENJE RAZPISUJE NAGRADO ZA DELOVNO SKUPINO LETA 2002

Vodstvo Premogovnika Velenje se je odločilo, da za vzpodbujanje realizacije strateških ciljev podjetja:

- ✓ zagotavljanje proizvodnje lignita, ki bo omogočala tehnično ter ekonomsko uspešno poslovanje Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj;
- ✓ zaposlenim v Premogovniku Velenje omogočiti kar največjo stopnjo varnosti in humanosti pri izvajanju delovnih procesov;
- ✓ omogočiti sprotno in učinkovito reševanje ekoloških problemov, ki so in še nastajajo kot posledica energetske dejavnosti v Šaleški dolini;
- ✓ zaradi zmanjševanja števila zaposlenih v energetske dejavnosti zagotavljati realizacijo novih programov oziroma novih delovnih mest za prebivalce Šaleške doline

razpiše **nagrado za skupino leta 2002.**

Kandidate za nagrade lahko predlagajo:

Zaposleni v Premogovniku Velenje, Svet delavcev Premogovnika Velenje, Kolegij direktorja Premogovnika Velenje.

Kriteriji za izbor

Predlagana skupina mora izpolnjevati naslednje kriterije:

- ✓ dosega bistveno boljše delovne rezultate od drugih,
- ✓ je ustvarjalna, inovativna, predlaga izboljševanje delovnih procesov v podjetju,
- ✓ uživa ugled in spoštovanje v podjetju,
- ✓ dosega pomembne rezultate tudi pri zunanji realizaciji,
- ✓ ni imela bolniških izostankov,
- ✓ ni imela delovnih nezgod.

Izpolnjevanje kriterijev se lahko nanaša na daljše časovno obdobje, najmanj pa na leto 2002.

Predlagana je lahko tudi projektna skupina.

Predloge pošljite na naslov:

Premogovnik Velenje, Partizanska 78, Odbor za nagrade, do 31. 12. 2002.

Predlog za podelitev nagrad mora biti utemeljen na osnovi zapisanih kriterijev.

O podelitvi nagrad bo na osnovi pravilnika o podeljevanju nagrad odločal odbor za nagrade, ki ga sestavljajo:

Janko Lukner, mag. Marjan Kolenc, dr. Slavko Plazar, Pavle Župevc.

Odločitev odbora bo objavljena v glasilu Rudar.

Nagrade bodo podeljene na prireditvi ob dnevu rudarjev – Skoku čez kožo.

Odbor za nagrade Premogovnika Velenje

Predstavitev filma *Svet divjega petelina*

Ena naših najbolj redkih, vznemirljivih in tudi ogroženih živalskih vrst je prav gotovo divji petelin (Tetrao urogallus), saj je njegovo življenjsko območje vedno bolj ogroženo.

Avtorji Milan Cerar, Tomo Čonkaš in Damijan Kljajič so zato v objektiv kamere poskušali ujeti utrip življenja te zanimive živali, ki domuje tudi v naši neposredni soseski.

Predstavitev filma Svet divjega petelina bo

v torek, 9. aprila 2002, ob 19. uri, v Domu kulture v Velenju.

Vabljeni!

**PONUJAMO VAM
UGODEN NAKUP
MOBILNIH TELEFONOV
RAZLIČNIH ZNAMK**

V nakup vam ponujamo

razne telefonske aparate ter opremo in **sklenitev vseh Mobitelovih naročniških paketov.**
Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje omogočamo obročno plačilo prek osebnih dohodkov.

Ponujamo vam:

GSM telefonske aparate, mobi pakete, mobi kartice, brezvrvične telefonske aparate Siemens, navadne telefonske aparate raznih proizvajalcev, dodatno opremo za GSM aparate, servisiranje telefonskih aparatov.

Vabimo vas, da nas obiščete v poslovnih prostorih v Kersnikovi 13 v Velenju. Lahko pa nas tudi pokličete na telefonsko številko 58-72-400 ali na interno številko 22-00.

Obvestilo Službe rudarskih škod najemnikom vrtov

“Najemnike vrtov obveščamo, da je zemljišče, na katerem so vrtovi pod jaškom Škale, po spremembi meje pridobivalnega prostora Premogovnika Velenje na osnovi Zakona o skladih prešlo v last Mestne občine Velenje.

Glede na pripravljala dela, ki so jih vrtničarjih opravili v jesenskem času v dobri veri, da zemljišče ostane v tej funkciji, je s predstavniki občine dogovorjeno, da bo tovrstna raba mogoča še letos.

V nadaljevanju so zemljišča namenjena pozidavi, do takrat pa bo raba zemljišč podrejena dinamiki sprejemanja prostorskih aktov in izvajanju pripravljanih del.

Zaradi vsega navedenega letos najemnine za te vrtove ne bomo pobirali.”

**Srečko GRAČNER, iur., dipl.ekon.,
vodja Službe rudarskih škod**

GOST, d.o.o.

sporoča, da je njihova okrepčevalnica na Kidričevi 57, kjer lahko dobite malice za domov, spremenila delovni čas.

Okrepčevalnica je odprta:

- ✓ ob ponedeljkih, četrtnih in petkih med 8. in 14. uro ter
- ✓ ob torkih in sredah med 13. in 19. uro.

**Rešitev nagradne
križanke podjetja Telkom
sistemi, objavljene v Ru-
darju 2/2002, sta gesli:**

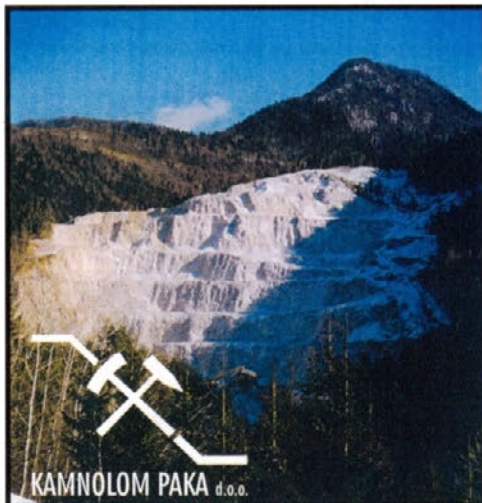
**CENEJŠI MEDNARODNI
POGOVORI IN VSE ZA
TELEFONIJO.**

Prejeli smo 150 rešitev in
izžrebali tri nagrajence:

- 1. nagrada** Nina Jašič,
Aškerčeva 6, 3320 Velen-
je,
- 2. nagrada** Jasmina
Hodžič, Stantetova 3,
3320 Velenje,
- 3. nagrada** Vid Vrhovnik,
Škale 59/F, 3320 Velenje.

Nagrajenci bodo nagrade
prejeli po pošti.

Čestitamo nagrajencem, vse
bralce pa vabimo k reševanju
nove nagradne križanke v tej
številki Rudarja.

AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	DALMATINSKA GOSPA	PISANA TROPŠKA PTICA	REZULTAT	PLEMENITA RIBA	ALFI NIPIČ		BESEDNJAK	ELEMENT V KNJIŽNEM JE- ZIKU, ZNAČILEN ZA KAK KRAJ	ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI	TELO, KI GA OMEJUJETA DVA KROGA IN PLAŠČ	MASNA TEKOČINA
PALIČICA PRI KLOBASI							POZDRAV PRI ODHODU				
VODJA ARGNOV- TOV							PROSTOR ZA OBRATNO DEJ.				
ORIS, PRIKAZ							ŽITNI PLEVEL				
PRST NA ROKI							OTEKLINA OD UDARCA				

	PEVKA PRODNIK	NATAKARICA (pogovar)	NEBESNA KROGLA	SPODNJI DEL VRATNE ODPRTINE KOSITER				SIGRID UNDSET			ALUMINIJ		MEHURČKA- STA ZMES TEKOČINE IN PLINA	VINSKI CVET	KALCIJ
								NOČNA PTICA			MALO- PRIDNEŽ				
IZGRED						VRHUNSKI ŠPORTNIK			PRIPRAVA ZA DVIG BREMEN						
						VRTNA RASTLINA ZAJČEK			ROD ŽIT. TRAVE						
HUDIČ, SATAN						ROPARSKI DELFIN SABLIJARICA					WALEŠKA IGRALKA CATHERINE... -JONES				
						PREDLOG									
NAŠA SMUČARKA											1 NEKDANJI KUBANSKI POLITIK (RAUL)				SLIKAR ŠUBIC
	NINA RICCI DEL ČESNOVE GLAVICE			POZITIVNA ELEKTRODA					ITALIJANSKI MODNI KREATOR (GIORGIO)						
				MOŠKO IME					OSEBA, KI ZELO GLASNO GOVORI						
ŠVEDSKI AVTO					EMANUEL LASKER		NERESNICA	PESNIK MERMOLJA	HUDOBIJA				OTO VRHOVNIK		
					SANINEC				POVZROČANJE ZVENEČIH GLASOV				PRAVNI ODLOK, KI DOLOČA SPLOŠNO VELJAVNO STANJE ČESA		
TANJA RIBIČ			NIHANJE										BIKOBORSKI VZKLJK		
			VELIKA PTICA UJEDA (BRKATI)										GORSKE RE- ŠEVALNE SANI		
UPODOBITEV S ČRTAMI						NAROD					ALAIN DELON			PISATELJICA PEROCI	PETER AMERSEK
											ORODJE ŽANIC				
ŠIROKO, ODPRTO MORJE					JED IZ PAPRIKE, ČEBULE IN PARADIŽNIKA	SOPROGA					GIBLIJY STIK DVEH KOSTI				
						NOVI SVET					OLIVER MLAKAR				
OKENSKA ZASTORNICA							NIK ZUPANČIČ	AVREOLA, NIMB							
								SKANDINAV, DROBIŽ							

GRŠKI JUNAK, KI JE UBIL MINOTAVRA									JOK						
AUGUSTE RENOIR						VZDEVEK IGRALCA POLIČA									
						RAŽENJ									
OSNOVNO AZLJSKO ŽIVILO								NOVO MESTO							
								NORMAN MAILER							
IZGOVAR- JANJE GLASU "A" NAMESTO "O"															
MOŠKI, KI ZNA OČARATI															

Nagradna križanka podjetja Kamnolom Paka, d.o.o.

Napišite gesli iz križanke na dopisnico in jo do 18. aprila pošljite na naslov:
 Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.
 Podjetje Kamnolom Paka bo izžrebane reševalce nagradilo:

1. nagrada: 4 m³ peska,
2. nagrada: 2 m³ peska,
3. nagrada: 1 m³ peska.

HTZ
VELENJE
I.P., d.o.o.

SIPO - SERVIS IN PROIZVODNJA OPREME

Zime je konec! Kaj pa obutev vašega avtomobila?

**ZDAJ JE ČAS, DA ZIMSKE GUME
ZAMENJATE Z LETNIMI!**

Za vas bomo vsak delovni dan delali v najmanj dveh izmenah.

Če nam zaupate ključke vašega avtomobila, bomo poskrbeli za njegovo novo obutev, medtem ko boste vi na delu.

Ob nakupu pnevmatik SAVA nudimo 15% popust. Omogočamo vam plačilo na več obrokov z odbitki pri plači. Pri nas kupljene pnevmatike montiramo po simbolični ceni 99 SIT/kom.

Istočasno smo vam pripravili akcijo pregleda vašega vozila za **samo 1500 SIT**.

Pregled zajema kontrolo pnevmatik, zavorne in hladilne tekočine, brisalcev, akumulatorja, svetlobnih teles, čistilne tekočine za stekla, nivo motornega olja in ključavnice.

Ugodnosti veljajo do 30. aprila 2002.

Obiščite nas v vulkanizerski delavnici
levo od tovornega vhoda ali pokličite
po internem telefonu 1218 – Vinko Grenko.

Lesno podjetje s 100 letno tradicijo in pridobljenim certifikatom kakovosti ISO 9001 – Svojim strankam nudimo vse standardne izdelke s področja lesno predelovalne industrije. Priljubimo in prilagodimo pa se lahko tudi posebnim željam naših naročnikov.

Velenje
SP Do 0
RUDAR
2002

070.489(497.12 Velenje

9001728.3

KNJIŽNICA KULT. CENTRA
1. NABAVNIK VELENJE

COBISS 0
...slovenija d.o.o.

Proizvodni program

1. OPAŽI ZA GRADBENIŠTVO

Tramovi in morali iglavcev: vse standardne dimenzije, dolžine 200 do 400 cm, kvaliteta: III. klasa

Deske iglavcev: debeline 18, 24, 30, 38, 48 mm, širine ostrorobne – paralelno robljene, dolžine 200, 300, 400 cm, kvaliteta: III. klasa

2. LES ZA KONSTRUKCIJE – OSTREŠJA

Tramovi iz lesa smreke in jelke: vse standardne dimenzije do dolžine 400 cm;

Morali iz lesa smreke in jelke: debelina od 6 do 10 cm, širina od 7 do 10 cm, dolžina do 400 cm;

Letve iz lesa smreke in jelke: debelina od 3 do 5 cm, širina od 4 do 6 cm, dolžina do 400 cm;

3. LEPLJENE PLOŠČE

Pohištvene plošče: debelin od 2 do 4 cm, širina do 100 cm, dolžina do 300 cm in daljše;

Lepljene stopnice: debelina od 2 do 4 cm, širina do 60 cm, dolžina 80, 100 cm in daljše.

Lesna industrija d.o.o. Velenje
Partizanska cesta 78,
3320 Velenje, Slovenija
Tel.: +386(0)3/898 13 50
Fax: +386(0)3/586 49 75

E-mail: info-plp@rlv.si
www.rlv.si/plp

POSLOVNI SISTEM
PREMOGOVNIK VELENJI

PONUDBA MESECA

BUKOVE PLOŠČE različnih dimenzij

OPAŽI različnih dolžin in debelin

STOPNICE različnih dimenzij

LES ZA GRADBENIŠTVO

INFORMACIJE:

Milena Krofl, tel.: 03/898 1356

Danilo Vodovnik, tel.: 03/898 1358

GSM: 031 320 061

VSAK DELOVNI DAN MED 7. IN 14. URO

KOLIČINE SO OMEJENE!